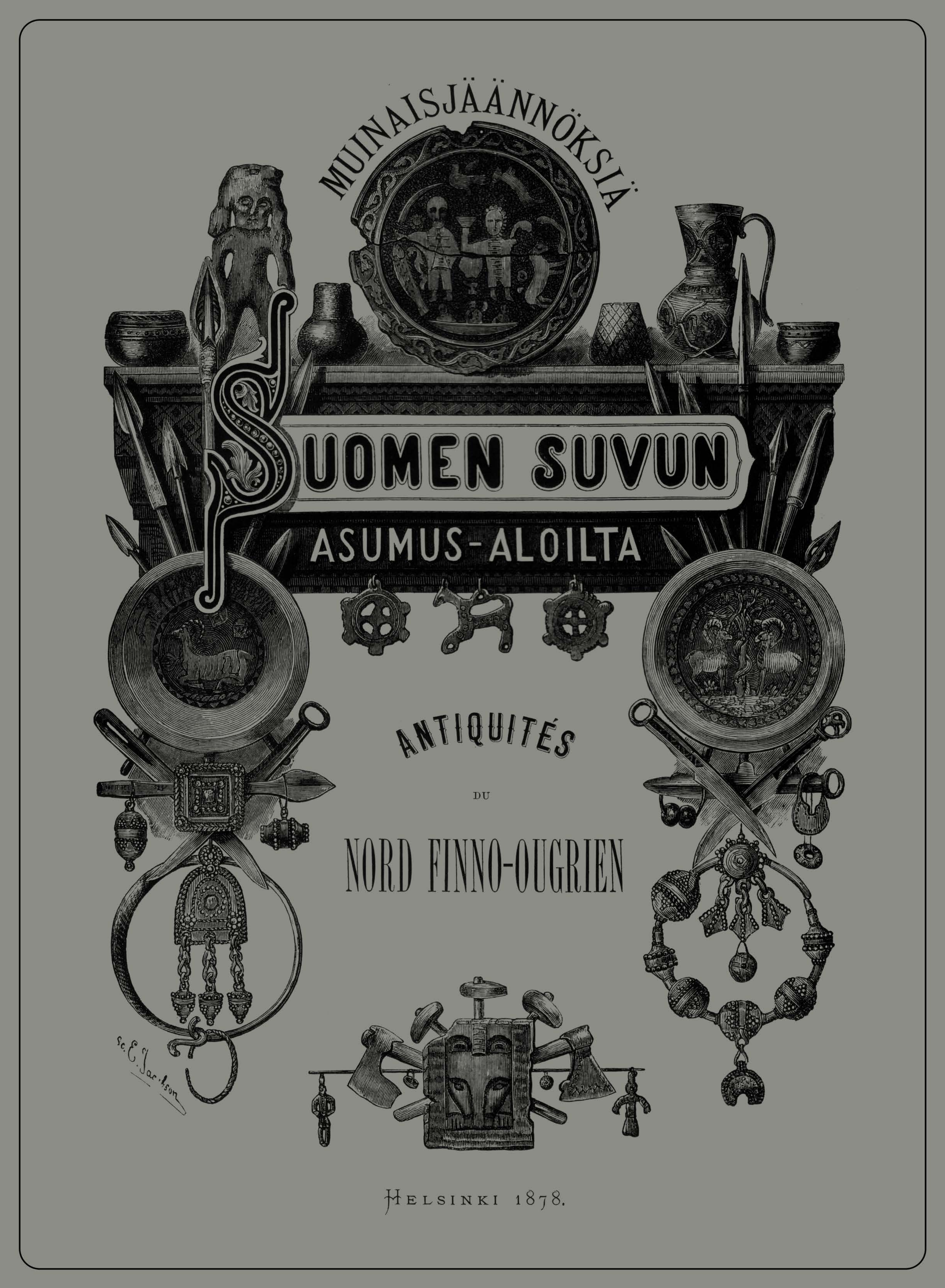
III Vihko. III Livraison.

Prix 15 francs.

Ouvrages d'archéologie français, allemands, anglais et latins relatifs au Nord Finno-ougrien.

Plater, Graf A. Ueber steinerne Hämmer verschiedener Form und mehrere andere Effecten, welche im kurischen Oberlande auf den Gütern Plater-Annenhof, ehemals Grenzhof, und Warnowitsch am äussersten Ende der kurländischen Grenze gefunden worden sind. Mittheil. aus dem Gebiete der Geschichte Liv-, Ehst- und Kurlands IV. Heft I (1847), S. 169—177.

Butenew, N. Einige Bemerkungen über die Ureinwohner des nördlichen Russlands nach den aufgefundenen Spuren ihrer Thätigkeit. Ermans Archiv für wissenschaftliche Kunde von Russland. Band XXIV, S. 495—513.

Schiefner, A. Bericht über eine Sammlung von Steinwerkzeugen aus dem Olonetzischen Gouvernement. Bulletin de l'Academie des Sciences de St. Pétersbourg 1863. Vol. V, p. 557.

Grewingk, C. Das Steinalter der Ostseeprovinzen Liv-, Est- und Kurland und einiger angrenzenden Landstriche. Mit 2 Holzschnitt-Tafeln. Dorpat 1865.

Grewingk, C. Ueber die frühere Existenz des Rennthiers in den Ostseeprovinzen und dessen Kenntniss bei den Eingeborenen derselben. Dorpat 1867.

Grewingk, C. Zur Kenntniss der in Liv-, Est-, Kurland und einigen Nachbargegenden aufgefundenen Steinwerkzeuge heidnischer Vorzeit. Dorpat 1871.

Savisza, J. Recherches archéologiques en Pologne. 21 planches. Varsovie 1874.

Poljakow, J. L. Ueberreste aus dem Steinalter des Gouvernements Olonetz. Russische Revue III, 1873, S. 174—178. Mittheilungen der Wiener Geographischen Gesellschaft 1874, S. 520.

Aspelin, J. R. Sur l'âge de la pierre des régions finno-ougriennes. Compte-rendu du Congrès d'archéologie préhist. de Stockholm en 1874, p. 284—298. 42 figures.

Sievers, Graf C. G. Ueber Feuersteingeräthe vom Ufer des Burtnecks See's. Verhandl. der Berliner Gesellschaft für Anthropol., Ethnol. und Urgeschichte, 17. Oct. 1874. S. 14—6. Mit 6 Figuren.

Sievers, Graf C. G. Das Muschellager am Burtneck-See. Verhandl. der Berliner Gesellschaft für Anthropol., Ethnol. und Urgeschichte, 17. April 1875. S. 29.

Sievers, Graf C. G. Ausgrabungen im Rinnehügel. Sitzungsbericht der Naturforscher-Gesellschaft zu Dorpat 1875. S. 117—131.

Grewingk, C. Der Kauler- und Rinnekaln. Sitzungsber. der Naturforscher-Gesellsch. zu Dorpat. Jan. 1876.

Aspelin, J. R. Du groupe arctique et des Lapons. Compte-rendu du Congrès d'archéol. préhist. de Budapest en 1876, p. 694—700.

Montelius, O. Sur quelques objets de silex trouvés en Russie et en Pologne. Compte-rendu du Congrès d'archéol. préhist. de Budapest en 1876, p. 207—210.

Virchow, R. Archäologische Reise nach Livland. Verhandlungen der Berliner Gesellschaft für Anthropol., Ethnol. und Urgeschichte, 20. Oct. 1877. S. 18—88. 2 Tafeln.

Sjögren, J. A. Zur Metallkunde der alten Finnen und anderer tschudischer Völker. Sjögren, Ges. Schriften I, S. 627—638.

Wocel, J. E. Die Bedeutung der Stein- und Bronzealterthümer für die Urgeschichte der Slaven. Abhandl. der Königl. Böhmischen Gesellschaft der Wissenschaften. V Folge, 3. Band. Prag 1869.

Lerch, P. J. R. Aspelin's archäologische Forschungen im südlichen Oesterbotten und im alten Biarmien. Russische Revue. Band I, 1872, S. 389—398.

Grewingk, C. Zur Archäologie des Balticum und Russlands. Das Steinalter. Das Bronzealter des Ostbalticum. Archiv für Anthropologie VII. Braunschweig 1874. S. 59—109.

Pallas, P. S. Réflexions sur les anciens travaux de mines qu'on trouve en Sibérie et sur leurs rapports avec ceux de Hongrie, qui se distinguent des travaux romains. Nova Acta Academiæ Scientiarum Imperialis Petropolitanæ pro anno 1770. Pars post.

Pallas, P. S. Von den alten in Sibirien aufgefundenen Werkzeugen für den Bergbau und von der Aehnlichkeit derselben mit den in Ungarn gebräuchlichen. Acta Academiæ Scientiarum Imperialis Petropolitanæ IV, 2 (1784).

Die steinernen Statuen auf den Grabhügeln der Nogaischen Steppe. Scherer, Nordische Nebenstunden 1776, I.

Brehmer, Dr. Wunderbare Gleichheit zweier Inschriften in Nordamerika und Nordasien. Neue Allgemeine Geographische Ephemeriden. Band VII. Weimar 1820. S. 487—492.

Spasscy, Greg. Inscriptiones Sibiriacæ. De antiquis quibusdam sculpturis et inscriptionibus in Sibiria repertis. Petropoli 1822.

Klaproth, M. J. Sur quelques antiquités de la Sibérie. Mémoires relatifs à l'Asie. Paris 1824, p. 159—171. 4 figures.

Ueber die alten Bergbau-Anstalten in Sibirien. Oldekop, St. Petersburger Zeitschrift 1825, Band III.

Fraehn, C. M. v. Ueber alte südsibirische Gräberfunde, mit Ueberschriften von gewissem Datum. Mémoires de l'Acad. des Sc. de St. Petersbourg 1837. T. IV, p. 229—255.

Etwas über Tschudengräber. Das Ausland 1848. S. 53.

Spasscy, Greg. Antiquités sibériennes. Extraits des Publications de la Société Imp. Géographique de Russie en 1856 et 1857. St. Pétersbourg 1859. P. 191—197.

Davydow, M. Monuments anciens et vestiges laissés par les Mongoles aborigènes de la province Transbaïkalienne. Extraits des Publications de la Société Imp. Géographique de Russie en 1856 et 1857. St. Pétersbourg 1859. P. 309—311.

Eichwald, E. J. Ueber Tschudische Ausgrabungen. Ermans Archiv für wiss. Kunde von Russland XIX, S. 55—70.

Eichwald, E. J. Ueber die Säugthierfauna der neueren Molasse des südlichen Russlands und die sich an die Molasse anschliessende vorhistorische Zeit der Erde. Bull. de la Soc. Imp. des Naturalistes de Moscou 1860, No. IV, p. 405—487.

Struwe, H. Analyse verschiedener antiker Bronzen und Eisen aus der Abakan und Jenissei (1864). Bull. de l'Acad. Imp. des Sciences de St. Pétersbourg. T. IX, pag. 282—290.

Grewingk, C. Ueber die in Granit geritzten Bildergruppen am Onega-See. Bull. hist.-philol. de l'Academie des Sciences de St. Pétersbourg, T. XII, p. 98—103.

Kohn, A. Der sogenannte Tschuden-Stamm. Ein untergegangenes Volk in Asien. Globus, Band XXIV, 1873, S. 26—29.

Meynier et **d'Eichthal, M.** Note sur les Tumuli des anciens habitants de la Sibérie. Revue d'Anthropologie III, 1874, p. 266.

Aspelin, J. R. Sur l'âge du bronze altaï-ouralien. Compte-rendu du Congrès d'archéologie préhist. de Stockholm en 1874, p. 554—578. 56 figures.

Desor, E. Un mobilier préhistorique en Sibérie. Revue Archéologique 1873, p. 126—131.

Desor, E. and **Lubbock, S. J.** Exhibition of prehistor. obj. from the Yenisei. Journal of the Anthropological Institute, July 1875, p. 30.

Mainow, Vl. de. Gravures et inscriptions sur pierres et rochers de la Sibérie orientale. Bulletins de la société d'anthropologie de Paris. T. XI, 1876, p. 286.

Boultyschev, N. P. Inscriptions sur un rocher au bord de la rivière Irbit. Bull. de la Soc. Ouralienne d'amateurs des Sciences naturelles. T. III, No. 2. Ekathérinenbourg 1876.

Aspelin, J. R. Chronologie de l'âge du bronze altaï-ouralien. Compte-rendu du Congrès d'archéologie préhist. à Budapest 1876, p. 677—686. 16 figures.

Aspelin, J. R. Steinlabyrinthe in Finnland. Verhandlungen der Berliner Gesellschaft für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte, 17. Nov. 1871, S. 2—4.

Brosses, M. de. Description d'un Vase et de quatre Manuscrits, nouvellement trouvés en Sibérie (1755). Mémoires de l'Acad. des inscriptions de Paris, T. XXX, p. 777—784.

Die Alterthümer in Perm. Das Ausland 1841, S. 1311—1312.

Böhtling, O. Beschreibung einer auf den Besitzungen des Grafen Stroganow ausgegrabenen silbernen Schale mit einer Inschrift in unbekannten Characteren. Nachschrift von Herrn Akademiker Dorn (1847). Bull. hist.-phil. de l'Acad. de St. Pétersbourg, T. IV, p. 161—165.

Köhler, H. K. E. Ueber die Denkmäler des Alterthums aus Silber in der Sammlung des Herrn Grafen von Stroganow. Köhler, Ges. Schriften VI. St. Petersburg 1853.

Stephani, L. Erklärung einiger Kunstwerke der kaiserlichen Eremitage. Compte-rendu de la Commission Impériale Archéologique pour l'année 1867. St. Pétersbourg 1868. P. 3—212.

HELSINKI 1878.

MUINAISJÄÄNNÖKSIÄ

SUOMEN SUVUN ASUMUS-ALOILTA

JÄRJESTÄNYT JA VALTIOAVULLA JULKAISSUT

J. R. ASPELIN

ORIGINALEISTA KUVANNUT C. NUMMELIN PUULLE PIIRTÄNYT E. JACOBSON

RANSKAKSI KÄÄNTÄNYT G. BIAUDET

III

RAUTA-AIKA

MORDVALAISIA, MERJALAISIA JA VEPSÄLÄISIÄ MUINAISKALUJA

HELSINKI
G. W. EDLUND

PIETARI
EGGERS ET CIE
11, NEVSKY PROSPECT, 11

PARIS
C. KLINCKSIECK
11, RUE DE LILLE, 11

Antiquités

du

Nord Finno-Ougrien

publiées à l'aide d'une subvention de l'État

par

J. R. Aspelin

Dessins de C. Nummelin d'après les originaux Gravés par E. Jacobson

Traduction française par G. Biaudet

III

L'AGE DU FER

Antiquités Morduines, Mériennes et Tschoudes

Helsingfors
G. W. Edlund

St. Pétersbourg
Eggers et Cie
11, Nevsky Prospect, 11

Paris
C. Klincksieck
11, Rue de Lille, 11

Helsinki 1878.
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Kirjapainossa.

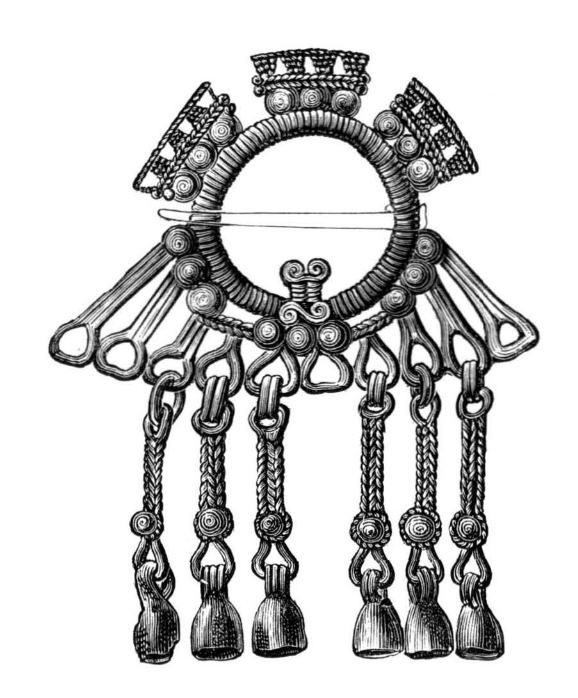
Helsingfors 1878.
Imprimerie de la Société Littéraire Finlandaise.

RAUTA-AIKA.

III. MORDVALAISIA MUINAISKALUJA.

L'âge du fer.

III. Antiquités Morduines.

Don, Nedvigovka. U. M. 1/2. *B.*

Tambovan ja Muroman kaupunkien seuduilla on satunnaisissa maatöissä saatu ilmi muutamia kalurikkaita rauta-ajan löytöjä, joissa muinaiskalujen muodot osoittavat niin suurta yhtäläisyyttä, että melkein otaksuttavaa on että ne ovat saman kansan jättämiä. Tässä kuvastossa ei tuo yhtäläisyys kuitenkaan tule kaikin puolin näkyviin, kun emme ole tahtoneet samoja muotoja kahdesti julkaista. Niiden historiallisten tietojen nojalla, jotka ovat säilyneet muinaisista asukkaista Tsnavirran partailla olemme lyhyyden vuoksi nimittäneet tämän muotoryhmän **mordvalaiseksi,** varsinkin kun ei löydy historiallisia syitä arvata Muromalaisia erinäiseksi kansakunnaksi. Valitettavasti ovat muinaisjäännökset Mordvan heimon idemmillä asumusaloilla tähän saakka varsin vaillinaisesti tunnetut.

Samoin kuin myöhemmälle permalaiselle ja tuonnempana julkaistavalle merjalaiselle, ovat myöskin tälle ryhmälle erinäiset helykoristukset omituisia. Kun kannattimet permalaisissa helykoristuksissa, jotka arvattavasti lienevät kaikista vanhimmat, ovat valetut erinäisiin muotoihin, joihin kaavat ovat lainatut eläinten piiristä, ovat nuo kannattimet mordvalaisessa ja merjalaisessa ryhmässä niin sanoaksemme pronssista filigranitekoa, mutta osaksi muodostetut

Dans le voisinage des villes de Tambov et de Mourom, des travaux de terrassement ont amené la découverte d'un nombre considérable d'antiquités de l'âge du fer qui offrent dans leurs formes des ressemblances si évidentes, qu'il paraît nécessaire de les attribuer à un seul et même peuple. Nous avons donc, pour plus de brièveté et en nous appuyant sur ce que l'on sait des anciens habitants des bords de la Tzna dans les temps historiques, rangé ces antiquités sous la dénomination commune de **groupe morduin**. Nous hésitons d'autant moins qu'il n'y a aucune raison historique pour faire des Mouromiens une peuplade distincte. Quant aux territoires que les Morduins habitaient plus loin à l'est, il sont encore très-peu connus au point de vue archéologique.

Diverses espèces de pendeloques caractérisent ce groupe, ainsi que le groupe permien récent et le groupe mérien, dont il sera question plus loin. Ces pendeloques du groupe permien, probablement les plus anciennes, sont souvent munies de fermoirs moulés, de formes diverses et ornés de motifs tirés du règne animal, tandis que dans les groupes morduin et mérien, les fermoirs sont en une sorte de filigrane de bronze et offrent des formes pour une

permalaisten valettujen kannattimien mukaan. Mordvalaisessa ja merjalaisessa ryhmässä on noiden kannattimien tekotavassa eroitus tuskin huomattava. Sitä vastoin on ylimalkaan helppo eroittaa kumpaankin ryhmään luettavia helykoristuksia niistä muodoista, jotka kullakin alalla olivat tavallisia.

Tälle ryhmälle omituisten aseiden ja koristusten seassa ansaitsevat muutamat muodot huomiota, jotka myös ovat tavattavat Liivinmaan ja Liettuan muinaiskalustoissa. Niitä ovat keltinmuotoiset kirveet, putkenmuotoisilla helykoristuksilla varustetut kaularenkaat, spiralikierteiset rannerenkaat y. m. Tuo muotojen yhtäläisyys näyttää ansaitsevan sitä suurempaa huomiota, kun vertaileva kielitutkinto mordvan kielessä on keksinyt yhtäläisiä jälkiä vanhemmasta germanilaisesta vaikutuksesta, kun länsisuomalaisissakin kielimurteissa. Ehkä voimme tämän nojalla katsoa otaksuttavaksi, että mordvalaisen heimokunnan asumusalat varhemmin ovat olleet lännempänä.

Tässä kuvatut kalustot ovat koottuja satunnaisesti ilmitulleista kalmistoista polttamattomien luurankojen ohelta. Noissa kalmistoissa eivät erinäiset haudat näy olleen hautakummuilla merkittyinä, joka seikka sekin todistanee alkuperäisempiä oloja. Hautakumpuja näet tavataan ainoastaan suomen suvun eteläisimmillä rajamailla; ne ovat siten pidettävät myöhempänä lainana naapurikansoilta. Ehkä voi siis tutkimus lännemmillä slavilaisillakin aloilla vasta ilmaista vanhempia kulturikerroksia, joista suomensukuisten kansojen entinen asema käy selville.

Liitteessä julkaisemme Räsanin läänistä muutamia löytöjä, jotka, sen mukaan kun tähän saakka voimme muodoista päättää, näyttävät kuuluvan erinäiseen muotoryhmään, jonka avaruudesta vastaiseksi puutumme tarkempia tietoja.

partie desquelles les fermoirs permiens paraissent avoir servi de modèles, ce qui semblerait révéler l'extension à l'ouest de la civilisation permienne. Les pendeloques morduines et mériennes se distinguent difficilement les unes des autres par le travail, mais bien par des différences de formes.

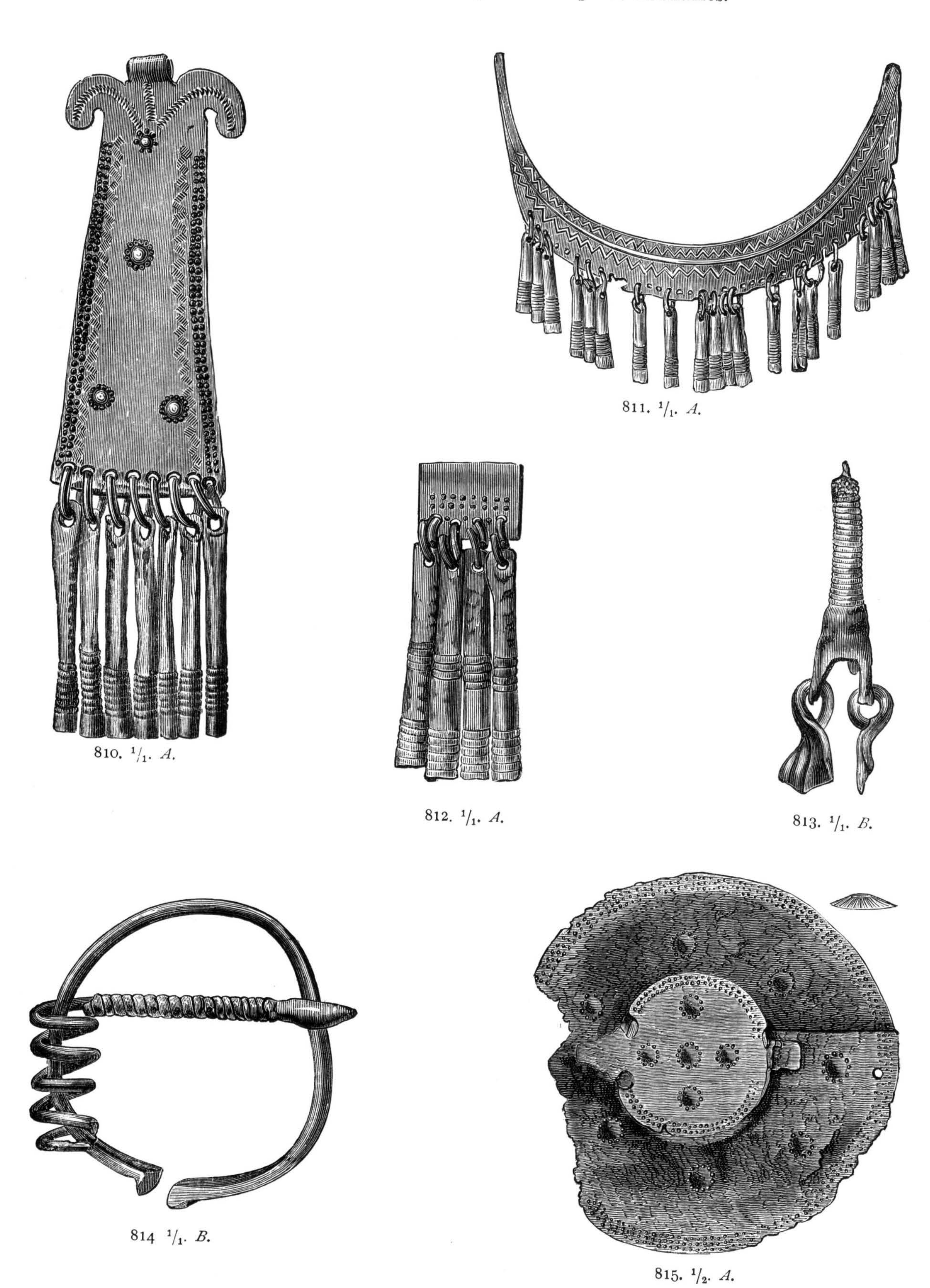
Parmi les armes et les parures particulières à ce groupe, quelques formes se retrouvent dans les antiquités livoniennes et lithuaniennes. Telles sont les haches en forme de celts, les colliers à pendeloques cylindriques, les bracelets ornés de spirales, etc. Cette analogie est d'autant plus digne de remarque que les recherches linguistiques ont révélé dans la langue morduine les mêmes traces d'une ancienne influence germanique que dans les tribus finnoises de l'ouest. On pourrait donc admettre comme possible que les peuplades morduines eussent été originairement établies plus à l'ouest plus près des anciennes populations germaines des provinces baltiques.

Les antiquités que nous reproduisons ici ont été trouvées dans des nécropoles découvertes par hasard en travaillant la terre et qui renfermaient des squelettes non incinérés. Dans ces nécropoles, les sépultures n'étaient pas marquées par des tumulus, ce qui indique une origine ancienne. En effet, les tumulus ne se rencontrent que dans les parties les plus méridionales du territoire habité par les tribus finnoises et peuvent par conséquent être considérés comme des emprunts faits plus récemment à des peuples limitrophes.

Nous reproduisons en **Supplément** quelques trouvailles faites dans le gouvernement de Raizan et qui semblent indiquer l'existence d'un nouveau groupe, dont nous ne connaissons pas jusqu'ici l'étendue.

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Mordvalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Morduines.

810. 1/1. *A.*

811. 1/1. *A.*

812. 1/1. *A.*

813. 1/1. *B.*

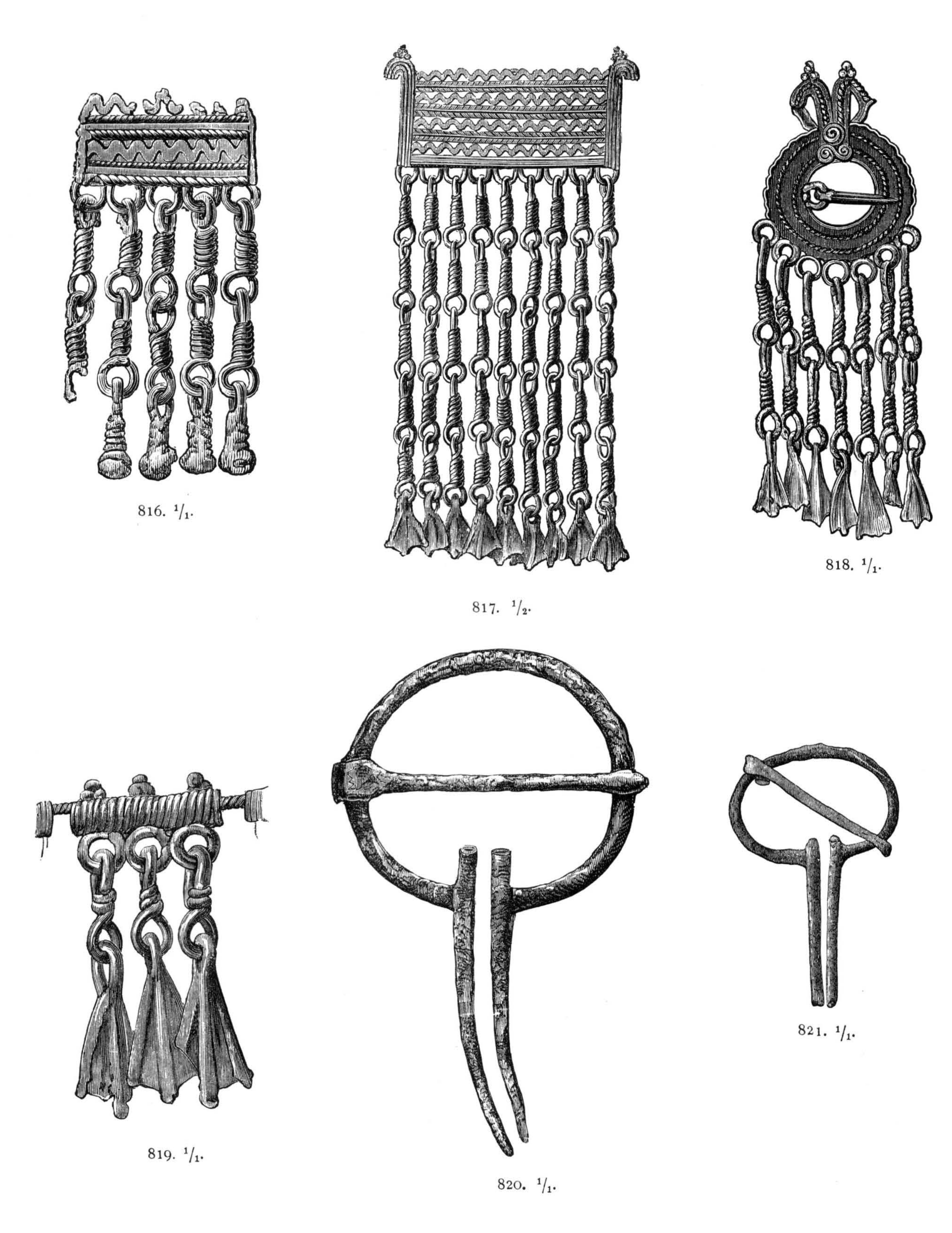
814 1/1. *B.*

815. 1/2. *A.*

810—865. Tambov, Liada (Kalmisto — Cimetière). E. P.

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Mordvalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Morduines.

816. 1/1.

817. 1/2.

818. 1/1.

819. 1/1.

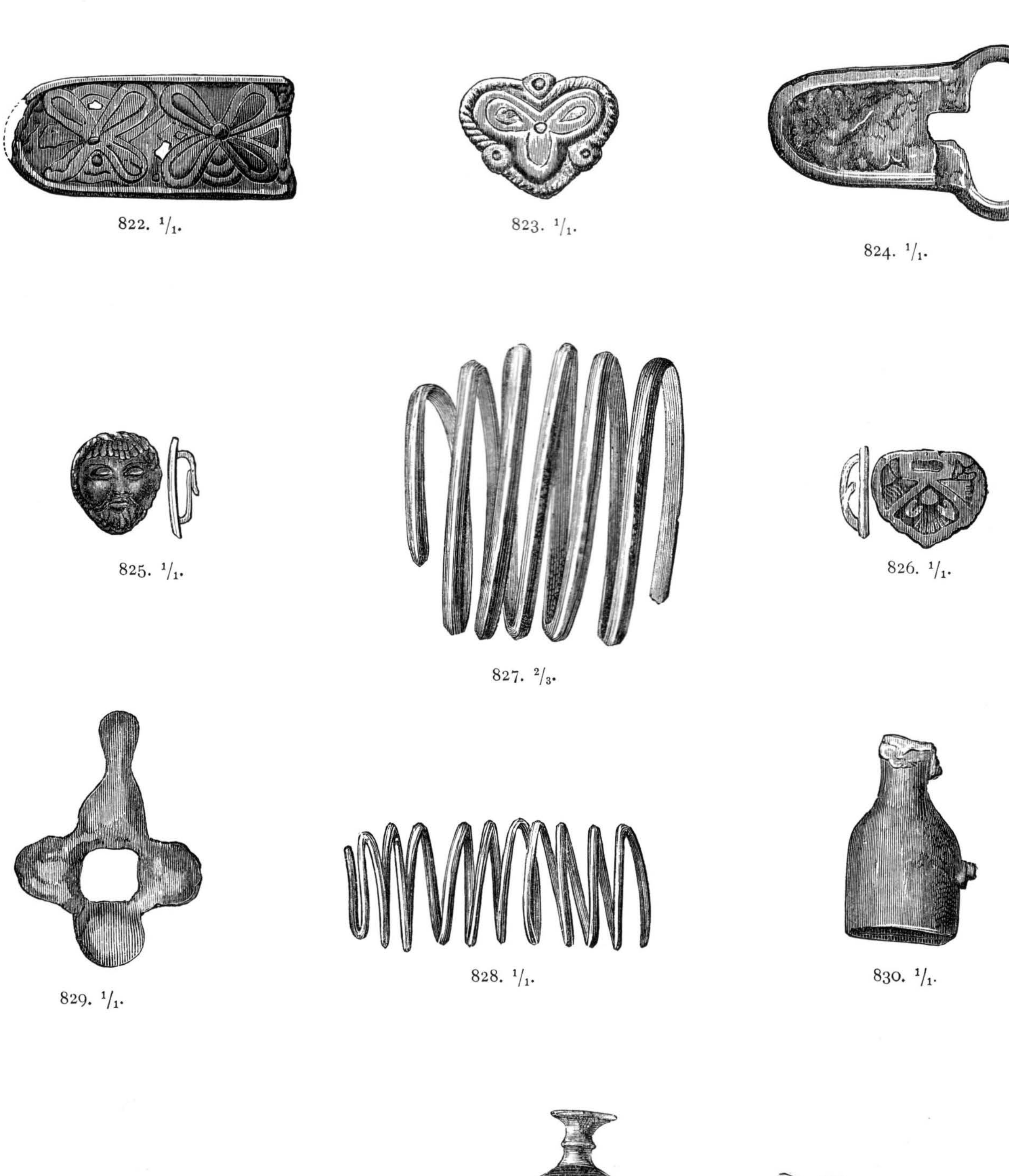
820. 1/1.

821. 1/1.

816—821. Tambov, Liada. E. P. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

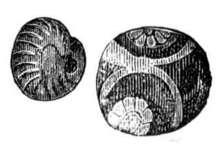
Mordvalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Morduines.

822. 1/1. 823. 1/1. 824. 1/1.

825. 1/1. 827. 2/3. 826. 1/1.

829. 1/1. 828. 1/1. 830. 1/1.

832. 1/1. *M.*

831. 1/1.

833. 1/1. *L.*

822—833. Tambov, Liada. E. P. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

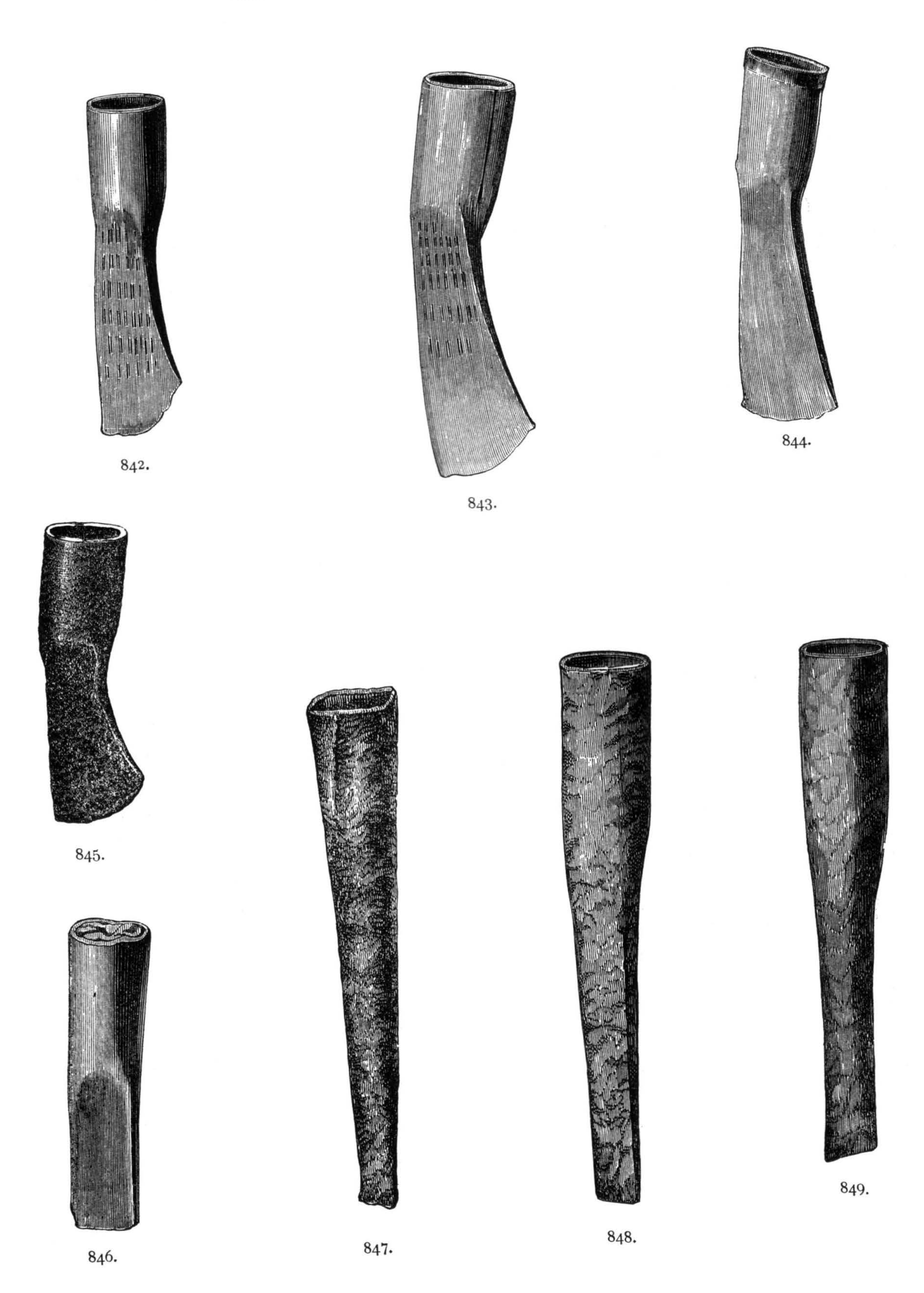
Mordvalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Morduines.

834—841. Tambov, Liada. E. P. 1/3. *F.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Mordvalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Morduines.

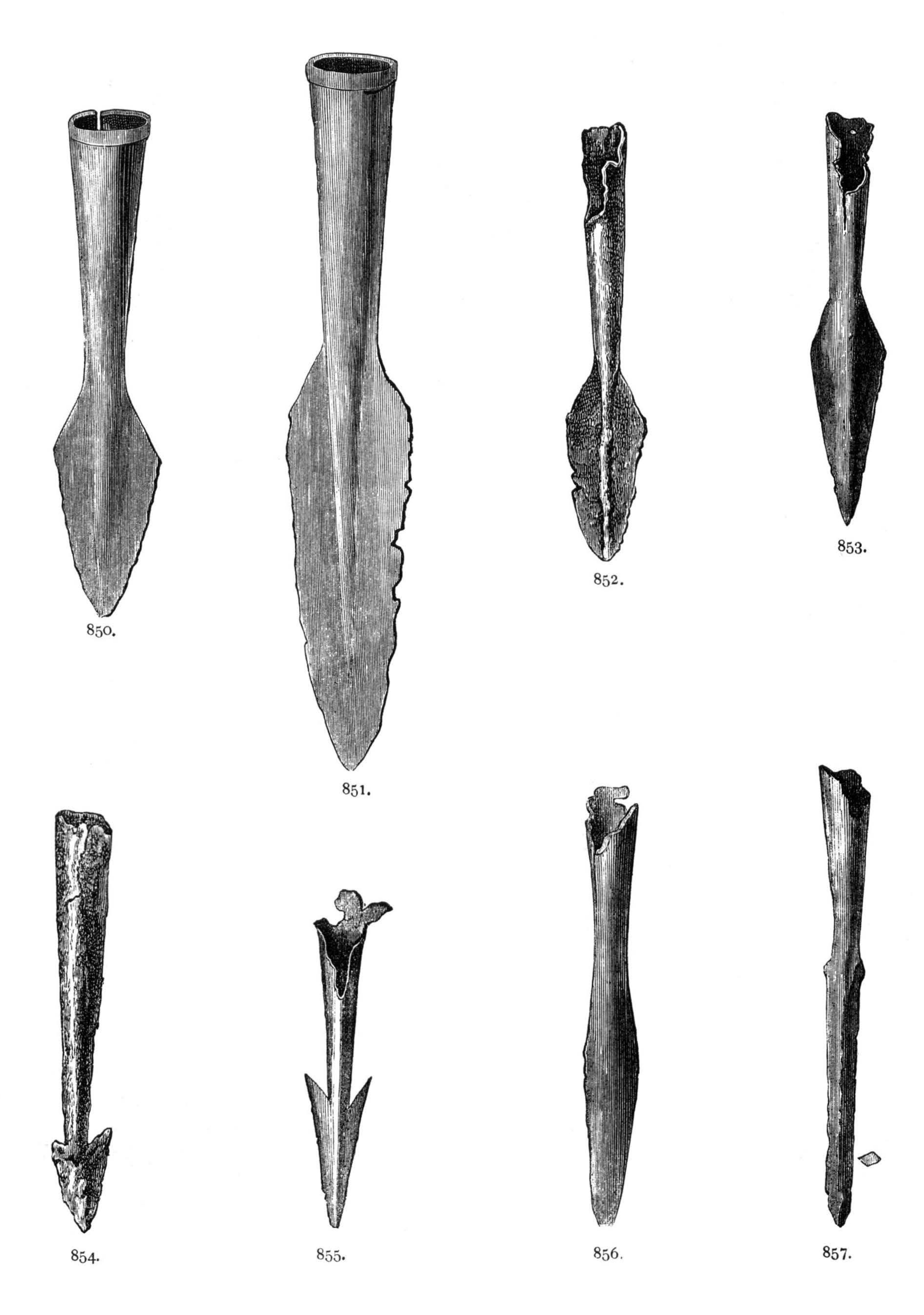

842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849.

842—849. Tambov, Liada. E. P. 1/3. *F.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

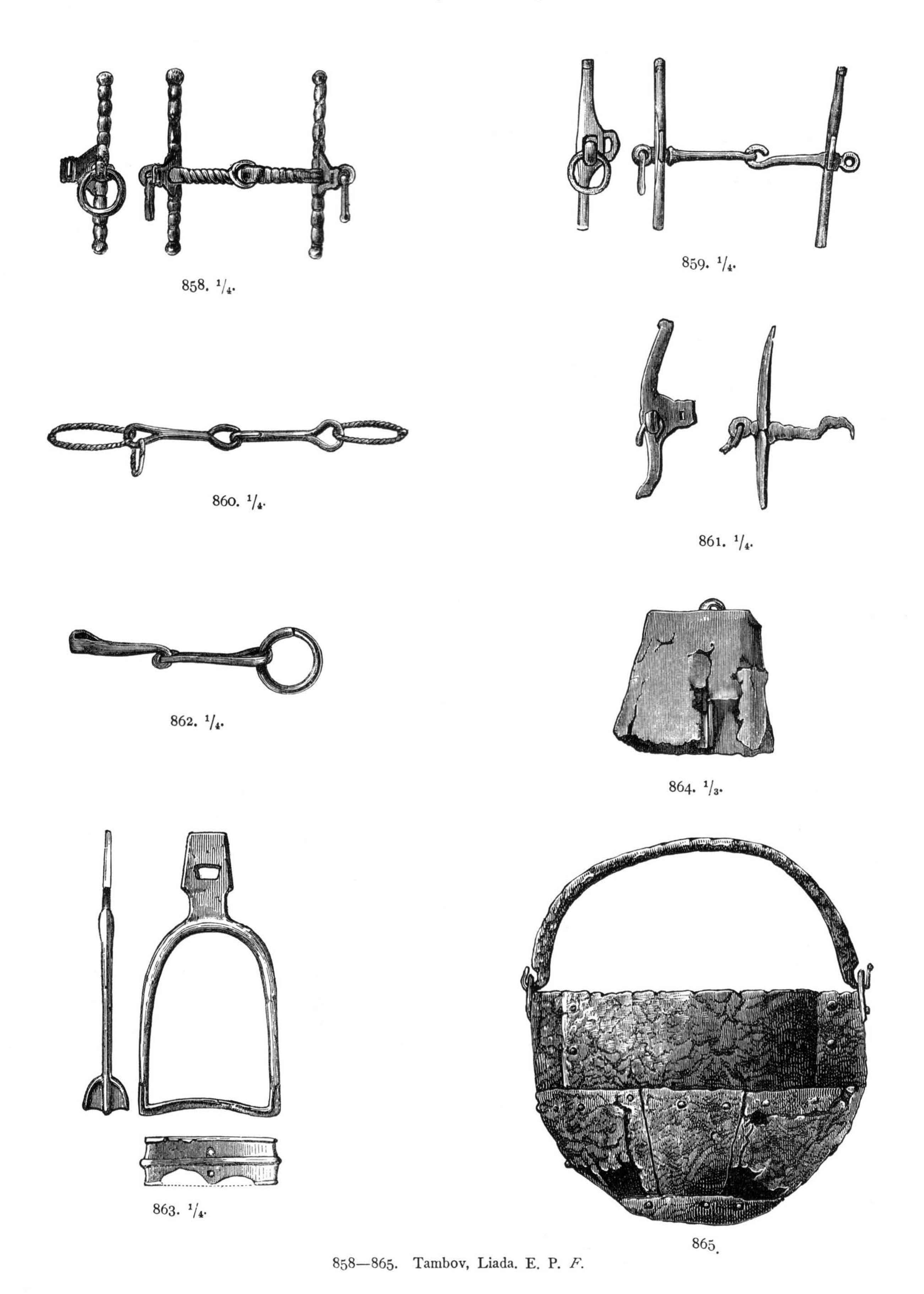
Mordvalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Morduines.

850—857. Tambov, Liada. E. P. $^{1}/_{3}$. *F.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Mordvalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Morduines.

858. 1/4.

859. 1/4.

860. 1/4.

861. 1/4.

862. 1/4.

864. 1/3.

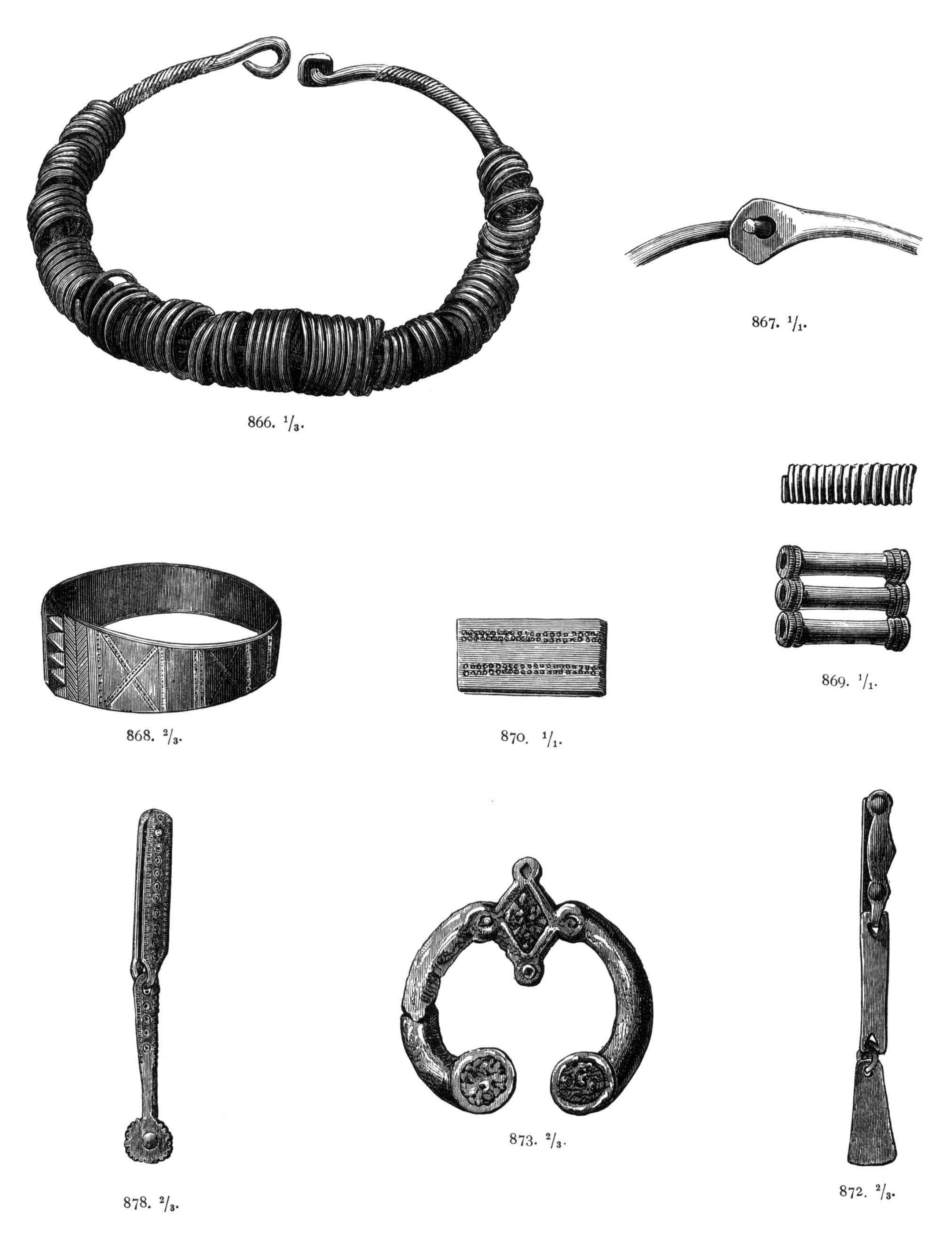
863. 1/4.

865.

858—865. Tambov, Liada. E. P. *F.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Mordvalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Morduines.

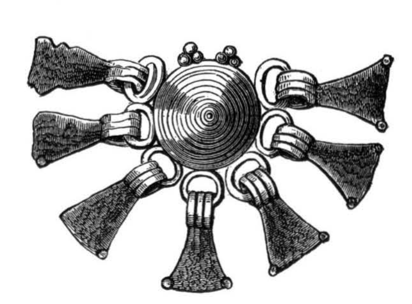

866—877. Vladimir, Muroma. (Kalmisto — Cimetière). S. M. *B.*

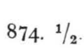
Rauta-aika. — L'âge du fer.

Mordvalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Morduines.

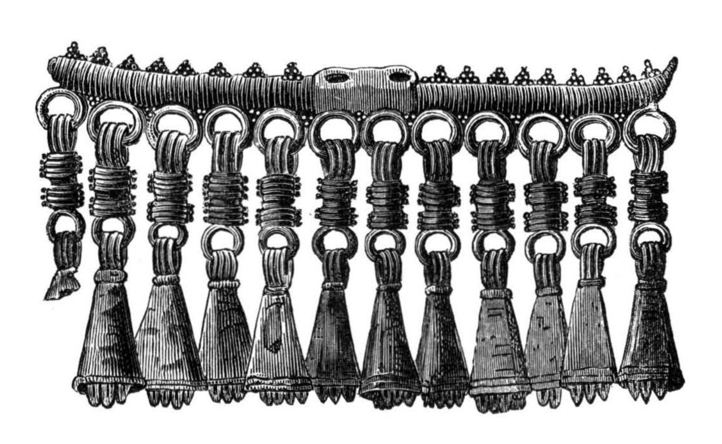

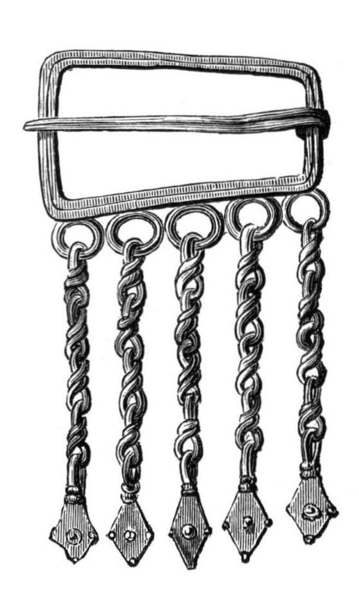
875. $^2/_3$.

874. $^1/_2$.

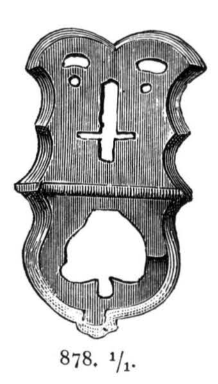

876. $^1/_2$.

877. $^1/_1$.

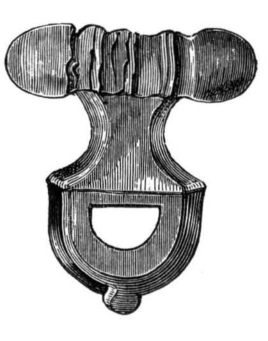
866—877. Vladimir, Muroma (Kalmisto—Cimetière). S. M. *B.*

878. $^1/_1$.

879. $^1/_1$.

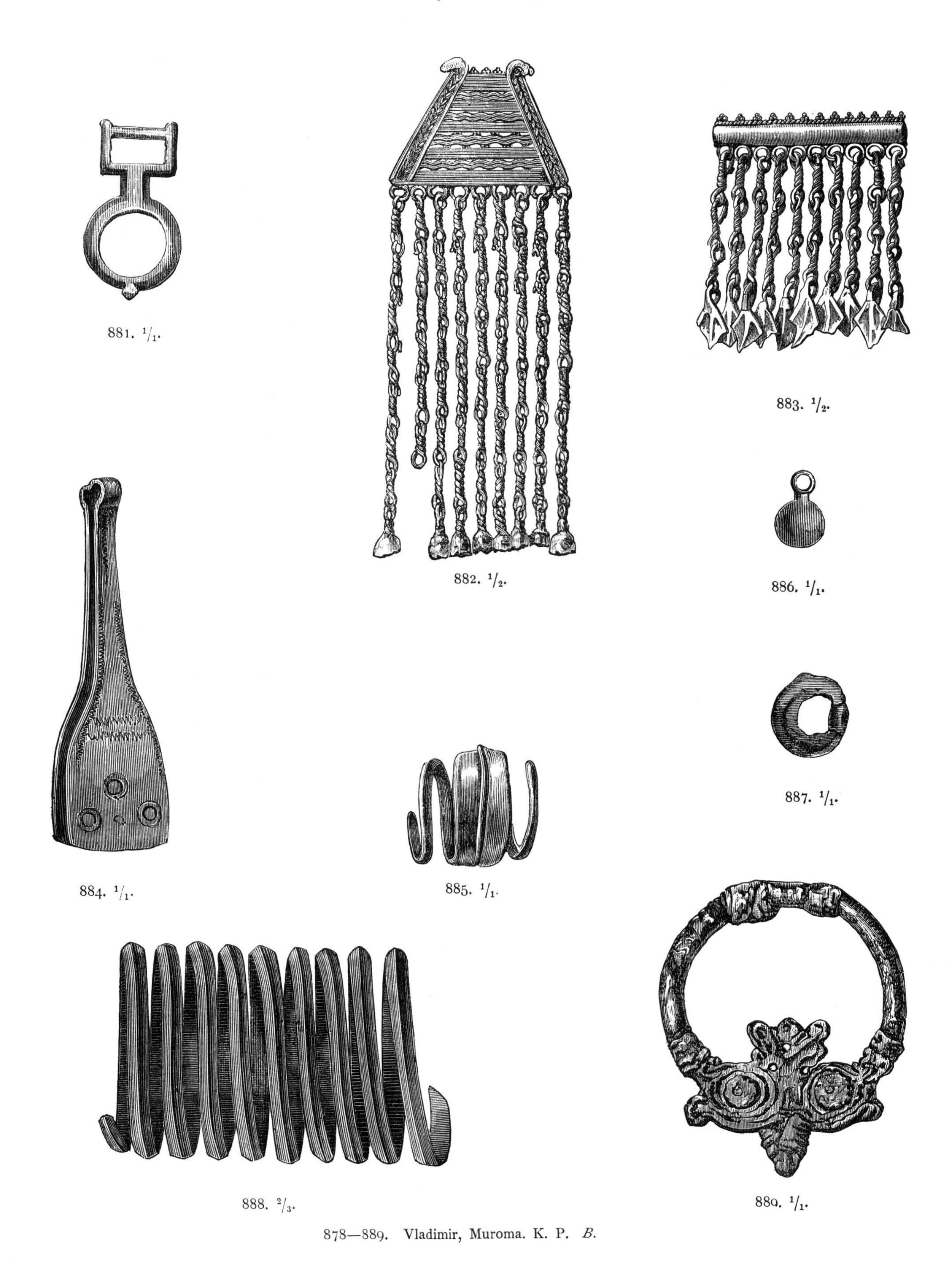

880. $^1/_1$.

878—889. Vladimir, Muroma. K. P. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Mordvalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Morduines.

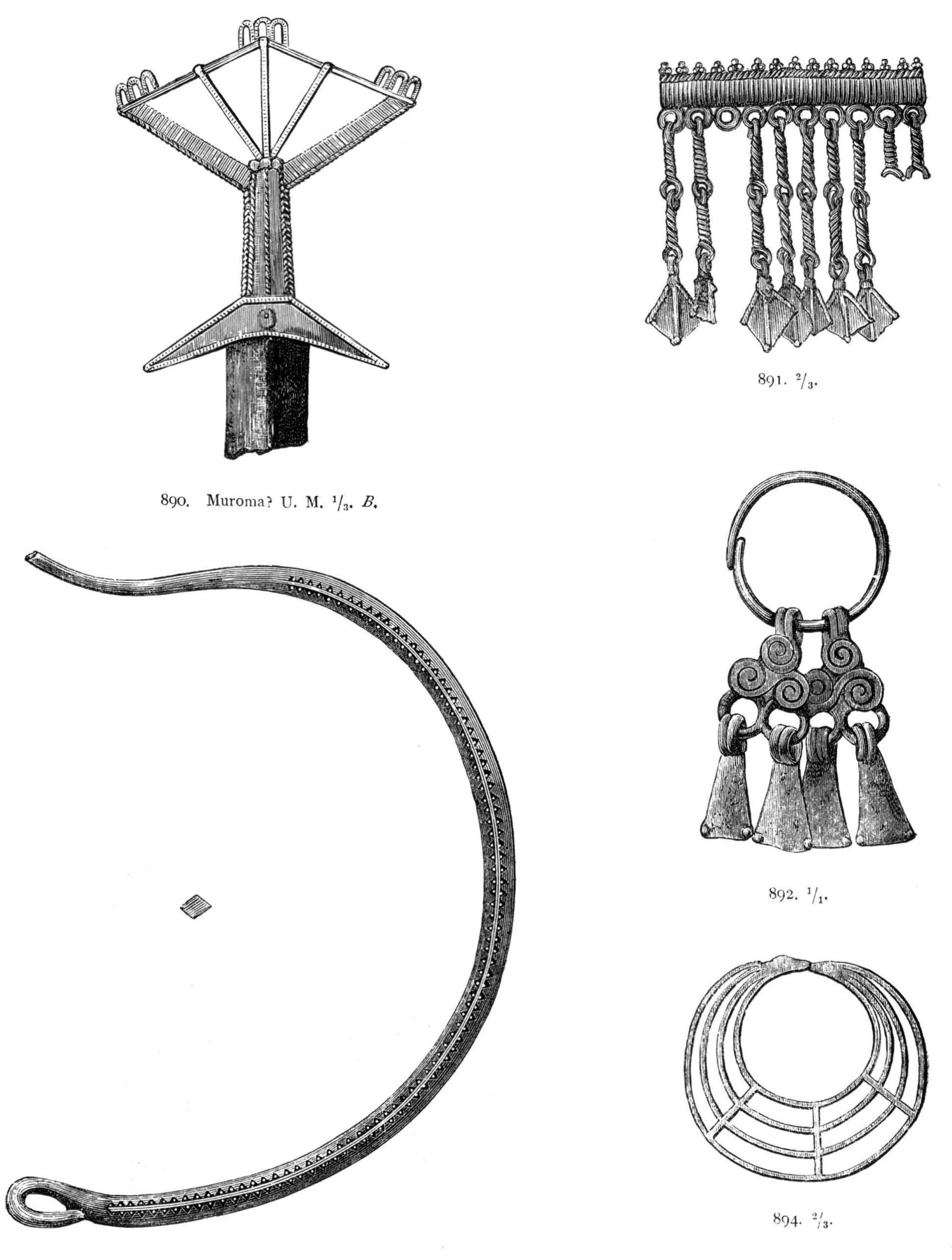

881. $^{1}/_{1}$. 882. $^{1}/_{2}$. 883. $^{1}/_{2}$. 884. $^{1}/_{1}$. 885. $^{1}/_{1}$. 886. $^{1}/_{1}$. 887. $^{1}/_{1}$. 888. $^{2}/_{3}$. 889. $^{1}/_{1}$.

878—889. Vladimir, Muroma. K. P. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Mordvalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Morduines.

890. Muroma? U. M. 1/3. *B.*

891. 2/3.

892. 1/1.

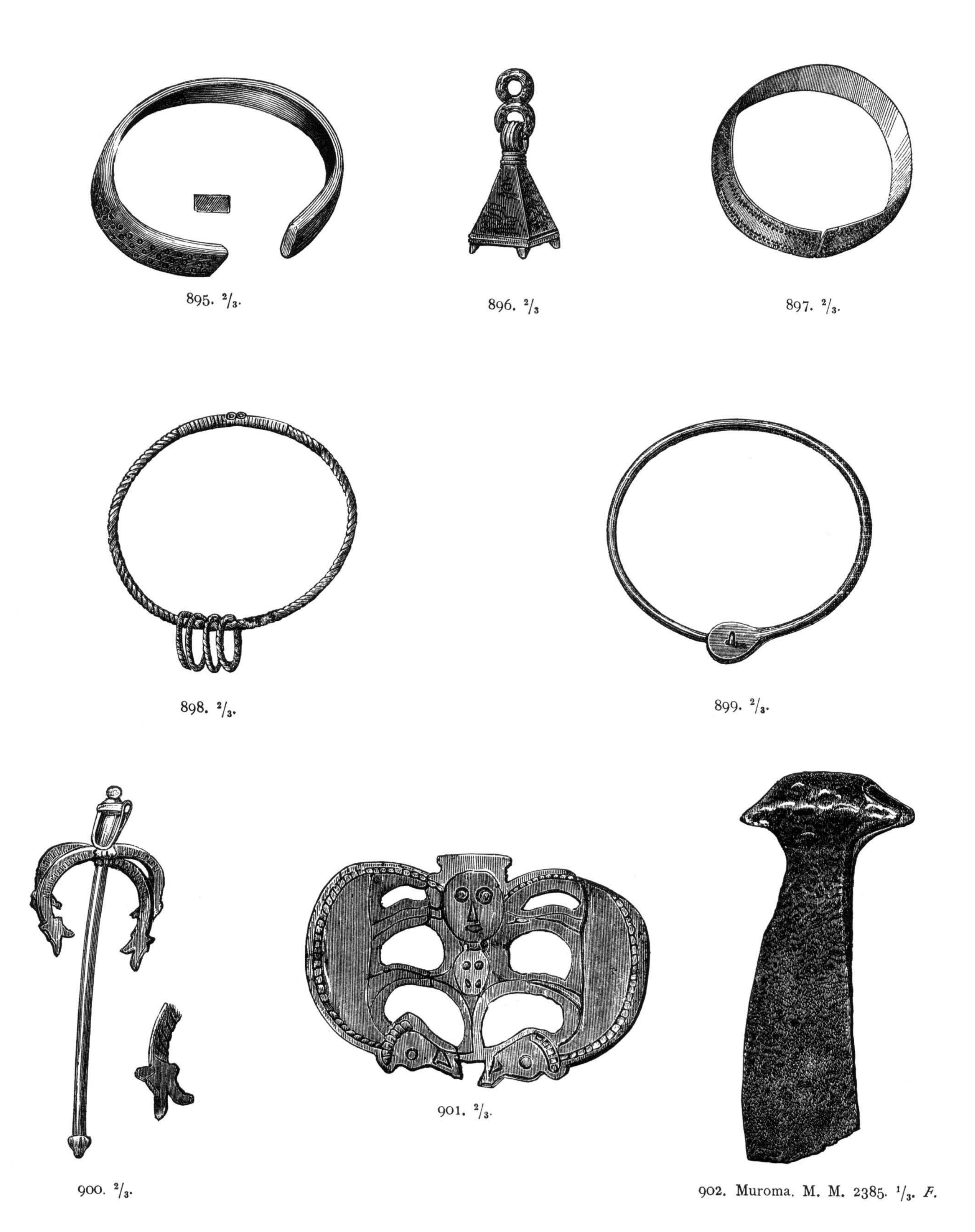
894. 2/3.

893. 2/3.

891—901. Vladimir, Muroma (Kalmisto — Cimetière). M. M. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Mordvalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Morduines.

895. 2/3. 896. 2/3 897. 2/3.

898. 2/3. 899. 2/3.

900. 2/3. 901. 2/3. 902. Muroma. M. M. 2385. 1/3. *F.*

891—901. Vladimir, Muroma (Kalmisto—Cimetière). M. M. *B.*

LIITE.

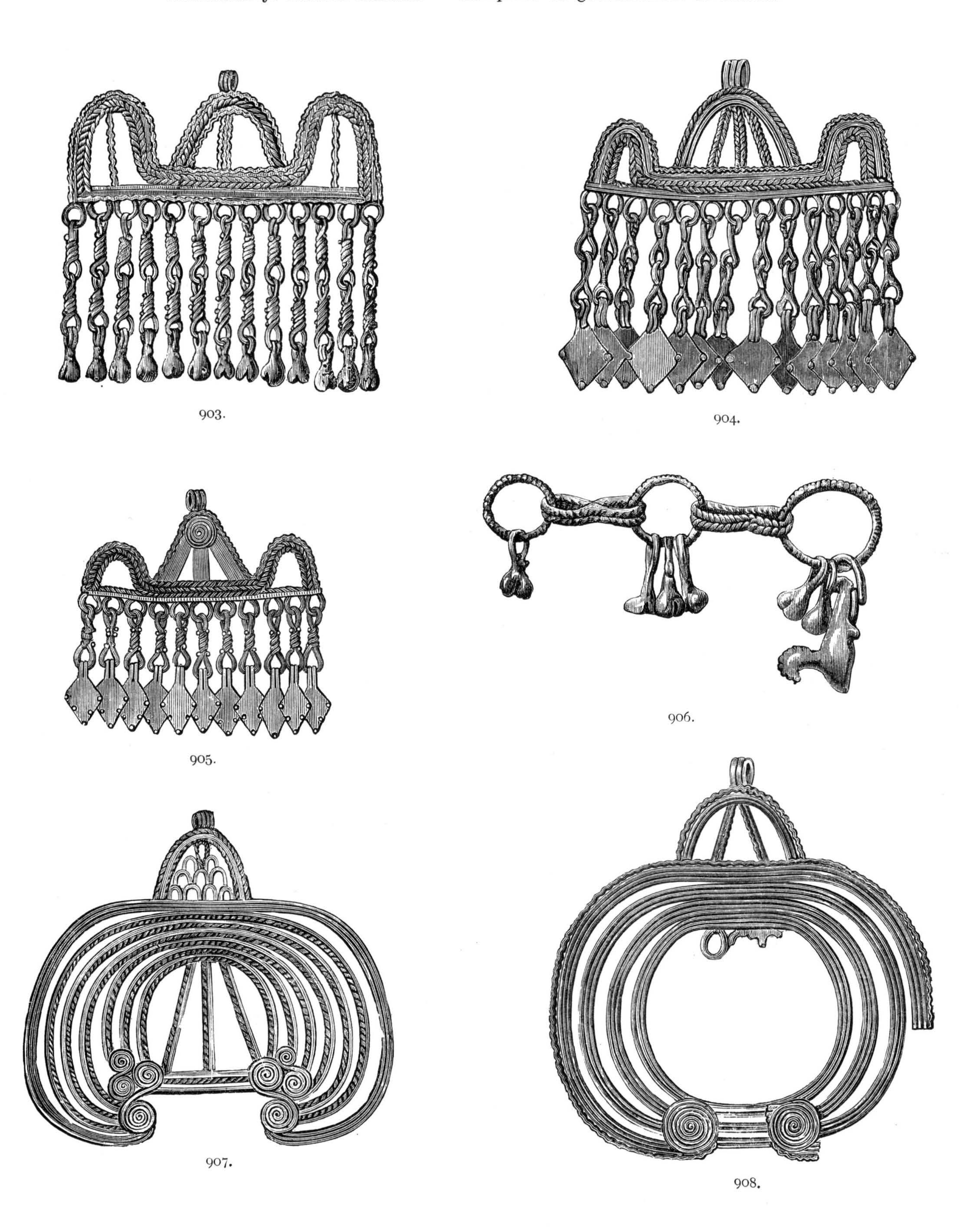
MUINAISKALUJA RÄSANIN LÄÄNISTÄ.

Supplément.

Antiquités du gouvernement de Raizan.

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Muinaiskaluja Räsanin läänistä. — Antiquités du gouvernement de Raizan.

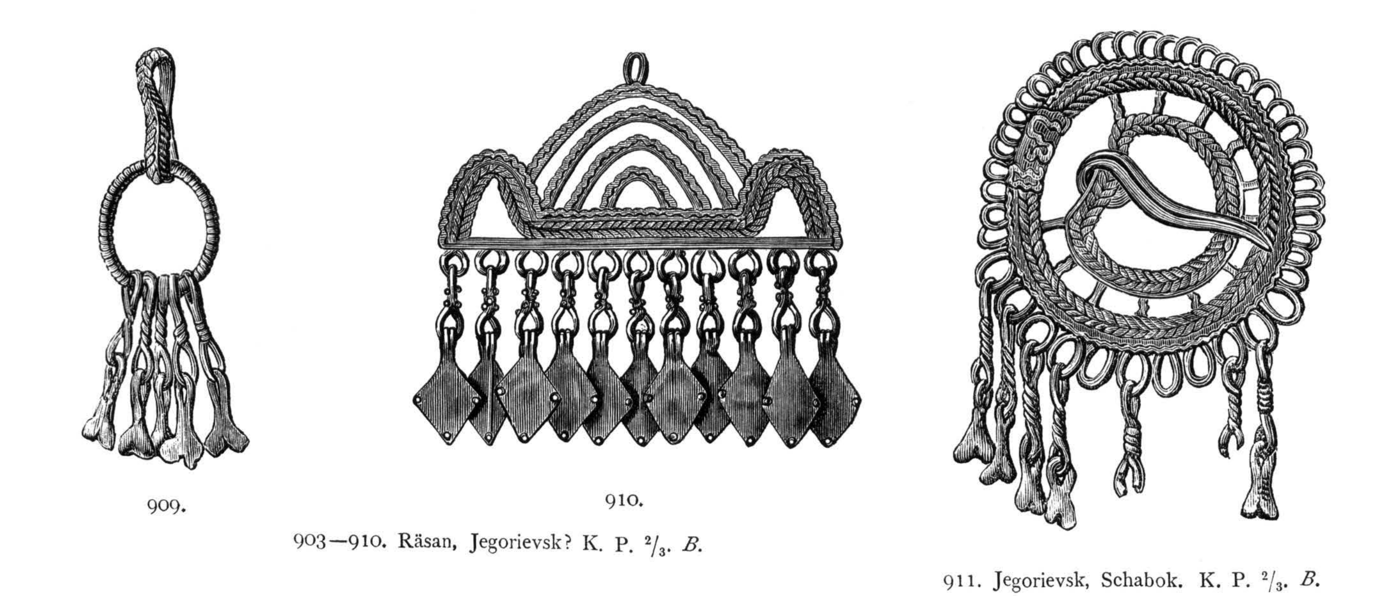

903. 904. 905. 906. 907. 908.

903—910. Räsan, Jegorievsk? K. P. $^2/_3$. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

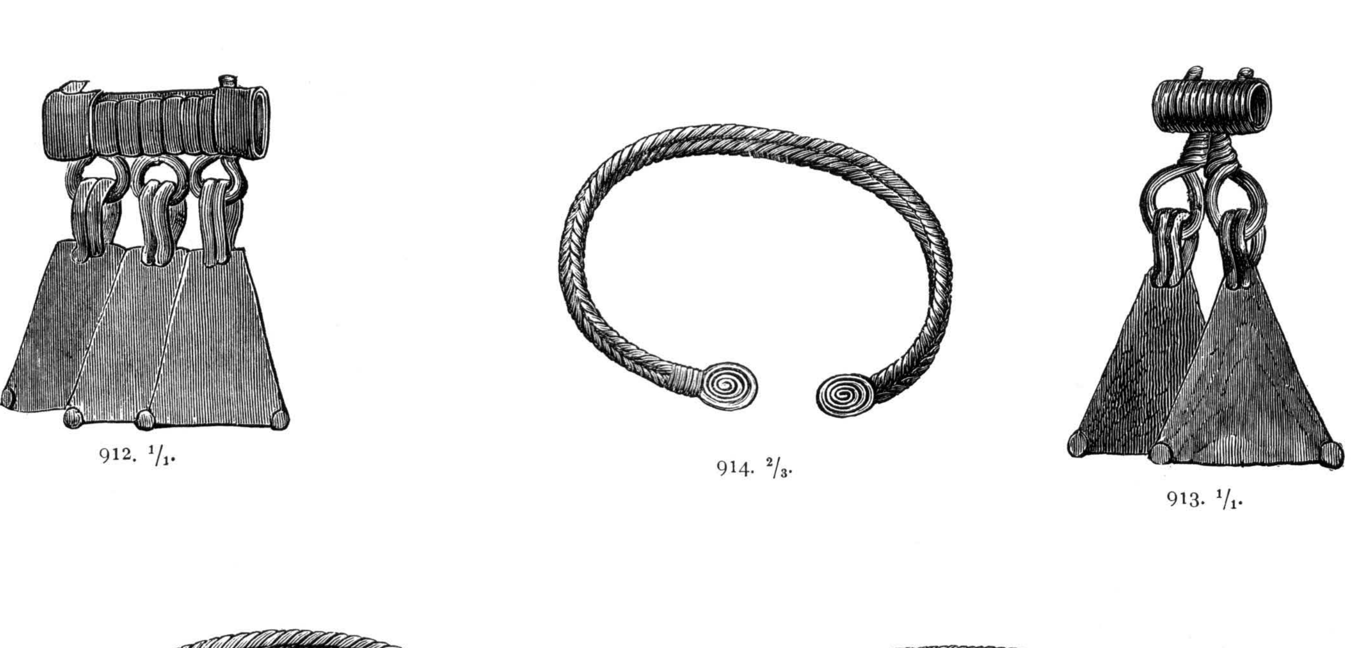
Muinaiskaluja Räsanin läänistä. — Antiquités du gouvernement de Raizan.

909. 910.

903—910. Räsan, Jegorievsk? K. P. $^{2}/_{3}$. *B.*

911. Jegorievsk, Schabok. K. P. $^{2}/_{3}$. *B.*

912. $^{1}/_{1}$. 914. $^{2}/_{3}$. 913. $^{1}/_{1}$.

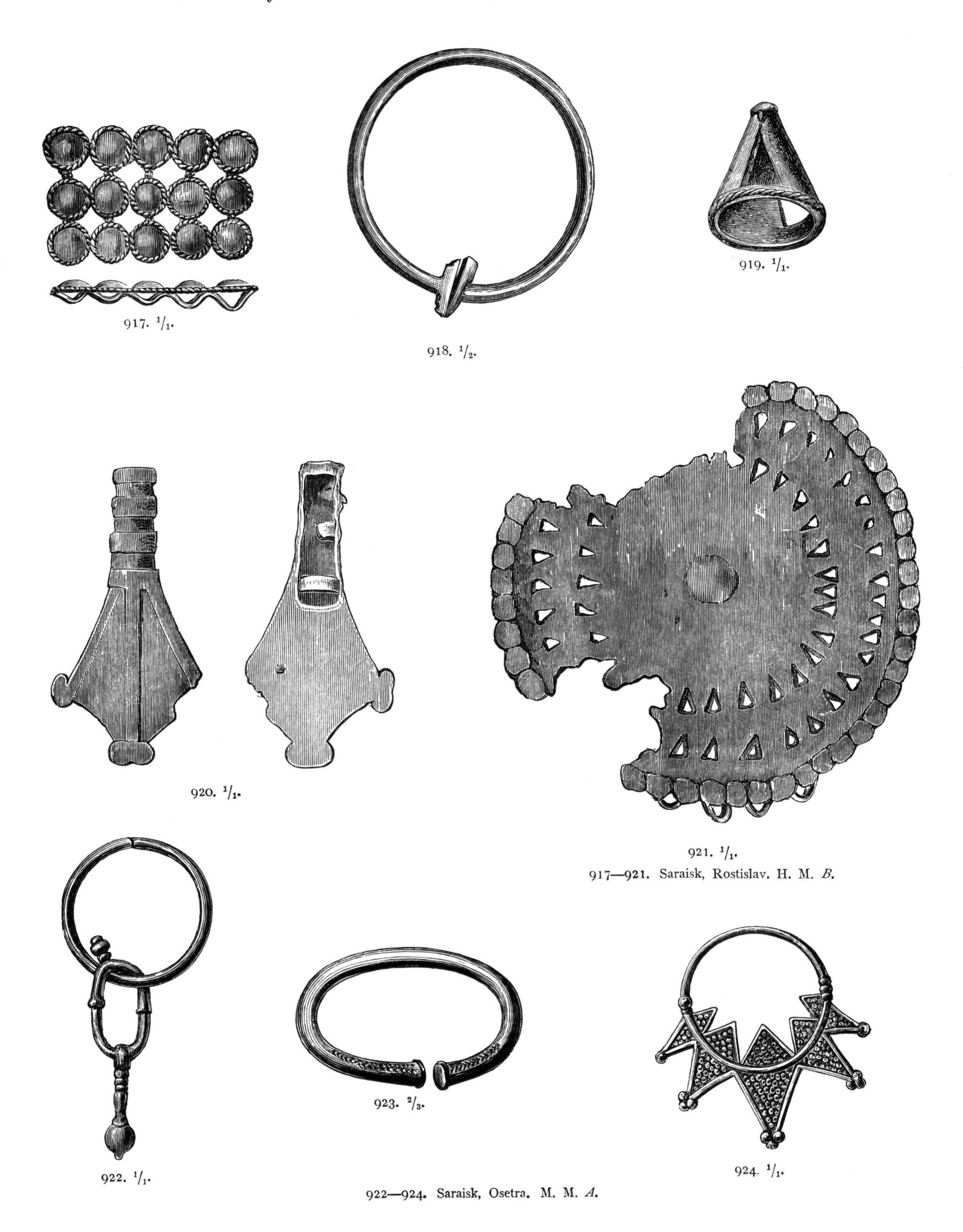

915. $^{2}/_{3}$. 916. $^{2}/_{3}$.

912—916. Jegorievsk, Schabok. K. P. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Muinaiskaluja Räsanin läänistä. — Antiquités du gouvernement de Raizan.

917. 1/1.

918. 1/2.

919. 1/1.

920. 1/1.

921. 1/1.

917—921. Saraisk, Rostislav. H. M. *B.*

922. 1/1.

923. 2/3.

924. 1/1.

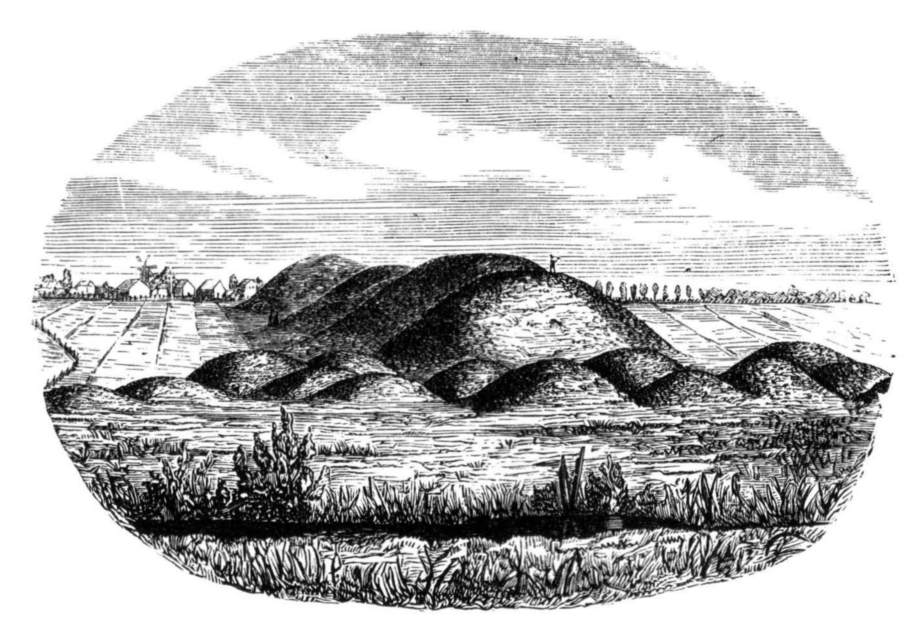
922—924. Saraisk, Osetra. M. M. *A.*

RAUTA-AIKA.

IV. MERJALAISIA MUINAISKALUJA.

L'âge du fer.

IV. Antiquités Meriennes.

Tver, Bieschetsi.

Venäjän vallan perustamisen aikana eli Rostovin ja Perejaslavin järvien ympäristöillä Jaroslavin ja Vladimirin lääneissä suomalais-ugrilainen Merjan kansa, josta tuskin muuta kun nimi on historialle säilynyt. Merjalaisten tapojen ja sivistyskannan selville saamista varten suoritettiin noilla aloilla vuosina 1851—1854 mitä laveimpia hautatutkimuksia. 163:ssa erinäisessä kalmistossa avattiin 7729 hautakumpua, jotka sisältivät joko polttamattomia tai poltetuita ruumiita. Noiden laveiden tutkimusten lisäksi ovat erinäiset tutkijat myöhemmin suorittaneet hautatutkimuksia siellä täällä tuon alkuperäisen tutkimus-alan rajamailla Vladimirin, Jaroslavin ja Tverin lääneissä.

Merjalaisten tähän saakka tutkitut kalmistot ovat välistä käsittäneet monta sataa hautakumpua, joista korkeimmat ovat olleet vähän päälle neljän meeterin. Suurimmassa kalmistossa oli hautakumpuja 1341:een asti. Sekä polttamattomia että poltettuja ruumiita tavataan myöskin samassa kalmistossa.

Autour des lacs de Rostov et de Pereslav, dans les gouvernements de Jaroslav et de Vladimir, habitaient, à l'époque de la fondation de l'empire russe, un peuple de race finno-ougrienne, les Mériens. Des fouilles pratiquées sur une grande échelle, de 1851 à 1854, ont jeté quelque lumière sur les moeurs et l'état de civilisation de cette population; sept mille sept cent vingt-neuf sépultures, appartenant à cent soixante-trois nécropoles différentes, furent ouvertes: des corps qu'elles contenaient, les uns avaient été brûlés, d'autres n'avaient pas passé par le feu. Depuis lors, des sépultures ont été fouillées isolément dans les parties avoisinantes des gouvernements de Vladimir, de Jaroslav et de Tver.

Les nécropoles mériennes qu'on a visitées se sont trouvées parfois renfermer plusieurs centaines de monticules tumulaires, dont les plus élevés mesuraient un peu plus de quatre mètres; on en a compté 1341 dans la plus grande des nécropoles. Des corps qu'ils contenaient, les uns avaient été

Polttamattomat ruumiit ovat asetetut pää länteen, mikä suorastaan maanpinnalle, joka joskus näkyy olleen poltettu, mikä maahan kaivettuun hautaan; harvoin on ruumis laskettu maa-ylennykselle. Käsivarret ovat joko suorina ruumiin kyljellä tai on jompikumpi käsi rinnalle laskettuna elikkä vihdoin molemmat kädet ristissä rinnalla. Naulat ja lautajäännökset todistavat että myöskin ruumiinarkkuja on käytetty. Miehen ohelle pantiin hänen aseensa — miekkoja on löytty ainoastaan kolme, nekin yksiteräisiä — kirves, keihäs, veitsi, kuolaimet y. m.; vaimon ohelle keritsimet, neula, sirppi, avain, lukko j. n. e., jonka lisäksi kuollut tavataan koristettuna korvarenkailla, helmivyöllä, rannerenkailla ja sormuksilla sekä helykoristuksilla rinnalla ja vyötäreellä. Puvut ovat olleet sekä villa- että pellava-vaatetta, joskus taidehikkaista, arvattavasti osalta ulkomaisista kankaista. Vainajan pään ja jalkojen ohelta löyttään savisia, välistä rautavanteisia ja hangalla varustettuja puu-astioita. Yhdessä kummussa usein tavataan kaksi ja myöskin useampia luurankoja. Miehen kanssa haudattiin joskus hänen hevosensa samaan taikka erityiseen likeiseen kumpuun. Poltettujen ruumiiden tuhka tavataan koottuna saviastioihin, jotka joskus myöskin sisältävät tulenhaittaamia koristuksia y. m. Noiden tomu-astiain ohella löyttään tyhjiäkin savipatoja, jotka arvattavasti ovat sisältäneet ruokia ja juomia.

Merjalaisten tapojen ja sivistyskannan tuntemiseen ovat yllämainitut tutkimukset jättäneet varsin runsaita aineita. Valitettavasti eivät erityiset hautalöydöt 1851—1854 vuosien laveissa tutkimuksissa enää ole selville saatavat, ja ainoastaan yleisen ajanmääräyksen silloin kootulle ainehistolle antaa joukko arapialaisia ja länsi-europalaisia rahoja, joiden todistus-voima — siihen nähden, että ainoastaan nuorin raha kussakin löydössä on huomioon otettava — ei ainakaan uletu taammaksi VIII:nen vuosisadan loppupuoliskoa. Tuo ainehisto ei siten täydelleen sovellu perusteeksi muototutkimuksille, joilla voitasiin saada selville ajallista eroitusta kalustossa. Ne, muodot jotka tähän saakka ovat tunnetut, eivät myöskään eriä niin huomattavasti toisistansa, että voitasiin niitä erityis-tutkimuksitta omistaa melkoisesti eroitettuihin aikajaksoihin. Siihen nähden ansaitsee huomauttamista, että tuo kalusto melkein poikkeuksetta on koottu hautakummuista, joita, kuten jo edellisestä ryhmästä puhuessa huomautimme, tavataan ainoastaan suomalais-ugrilaisen

brûlés, d'autres ne portaient pas de traces du feu. Les corps non-incinérés étaient couchés avec la tête à l'ouest, les uns au niveau du sol, lequel a quelquefois été trouvé brûlé, les autres dans des fosses. Des clous et des débris de planches témoignent que ces populations enfermaient leurs morts dans des cercueils. Avec les hommes on enterrait leurs armes, hache, lance, couteau, le mors de leur cheval, etc.; avec les femmes, des ciseaux, des aiguilles, des faucilles, des clefs, des serrures. En outre, le mort était paré de boucles d'oreilles, de colliers, de bracelets, de bagues; des parures à pendeloques ornaient sa poitrine et sa ceinture. Les vêtements se composaient d'étoffes de laine ou de toile, parfois de tissus remarquables et probablement importés, en partie du moins. A la tête et aux pieds du mort étaient déposés des vases d'argile, quelquefois de bois et cerclés de fer. On trouve souvent dans un même tombeau deux ou même plusieurs squelettes. Le cheval du mort était quelquefois enterré en même temps que son maître, dans la même sépulture, ou à côté, dans une fosse distincte. — Les cendres des corps brûlés étaient recueillies dans des vases d'argile, où on retrouve aussi quelquefois des bijoux et des ustensiles endommagés par le feu. D'autres vases, trouvés vides près des premiers, doivent avoir contenu des aliments et des boissons.

Ces fouilles, nous l'avons dit, ont fourni de riches matériaux pour l'étude des moeurs et du degré de civilisation des Mériens. Malheureusement les trouvailles qu'ont amenées les grandes fouilles de 1851 à 1854 ne peuvent plus être distinguées pour chaque sépulture en particulier. L'âge de ces matériaux ne peut s'établir que d'une façon toute générale par des monnaies arabes et européennes, trouvées dans ces mêmes sépultures et qui ne remontent pas au-delà du VIIIe siècle, puisqu'on ne peut prendre en considération que les monnaies les plus récentes de chaque trouvaille. Ces trouvailles mériennes ne sont donc pas propres à tous égards à faire l'objet d'un classement chronologique par l'étude des types. Ceux-ci, du reste, ne se distinguent pas assez nettement entre eux pour qu'on puisse, sans une étude détaillée, les attribuer à des époques sensiblement différentes. A cet égard, il est peut-être utile de faire observer que ces antiquités proviennent presque sans exception de tumulus qui, comme nous l'avons dit, ne se rencontrent qu'à

muinaisen asumusalan eteläisillä rajamailla ja siten varmaan ovat pidettävät myöhempänä lainana naapurikansoilta.

Mahdollista siis on että vastainen tutkimus myöskin tuolla asumus-alalla voi ilmaista kummuttomia kalmistoja varhemmalta aikakaudelta, varsinkin koska tähän saakka tunnetun kaluston kehityskantaa on vaikea historiallisesti selittää alkuperäisimmittä muodoitta, joita nähtävästi vielä puututaan. Pari satunnaisesti ilmitullutta rahalöytöä klassilliselta aikakaudelta Jaroslavin läänissä todistavat ehkä tähän saakka tuntematointa sivistysjaksoa kiviajan ja myöhän rauta-ajan välillä Volgan latvoilla. Myöskin näyttää eräs nykyisin Moskovan seuduilla tavattu löytö, joka sisälti samantapaisia, osaksi eläinten päillä koristettuja luukaluja, kun ennestään tunnetaan Vjatkan läänistä, sekä savi-astioita ja savisia epäjumalan kuvia, jonkamoisia myöskin jo yllä mainituissa laveissa hautatutkimuksissa ilmaistiin muutamia, todistavan sivistyskerrosta, joka lienee pidettävä haarauksena altai-uralilaisen pronssiajan kulturista (vrt. s. 15).

Seuraavassa kuvatut esineet, joiden löytöpaikat eivät ole, likempien tietojen puuttuessa, tyydyttävästi määrätyt, ovat löytöjä 1851—1854 vuosien tutkimuksissa Susdalin, Vladimirin, Jurievin, Pereslavin ja Rostovin piirikunnissa Vladimirin ja Jaroslavin lääneissä.

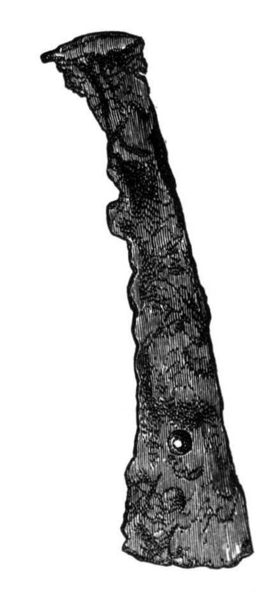
l'extrême limite sud de l'ancienne région finnoise et qu'on doit par conséquent considérer comme des emprunts relativement récents faits à d'autres peuples

Il est donc probable que des recherches ultérieures amèneront la découverte, sur ce territoire, de sépultures d'une date plus ancienne; en effet les antiquités mériennes connues jusqu'ici révèlent un degré de développement qui ne pourrait guère s'expliquer historiquement que par des types voisins et plus primitifs. Quelques trouvailles de monnaies de l'époque classique, faites par hasard dans le gouvernement de Jaroslav, proviennent peut-être d'une civilisation encore inconnue qui, entre l'âge de la pierre et le récent âge du fer, aurait occupé les bords du Volga supérieur. De même aussi pourrait-on voir la trace d'un rameau de la civilisation altaï-ouralienne pendant l'âge du bronze, dans une trouvaille faite récemment aux environs de Moscou: ce sont des vases et des idoles d'argile, et des objets en os, dont quelques aux sont ornés de têtes d'animaux et qui ressemblent à ceux que l'on connaît dans le gouvernement de Viatka (voy. p. 15).

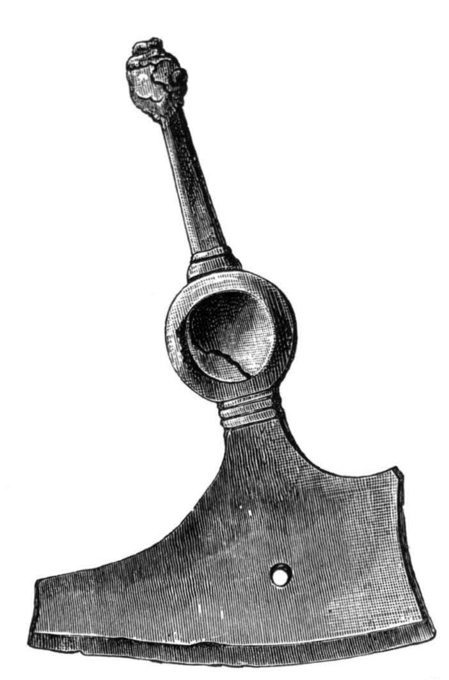
Celles des antiquités reproduites ici dont nous n'avons pas pu préciser le lieu d'origine proviennent des fouilles faites de 1851 à 1854 dans les districts de Susdal, de Vladimir, de Juriev, de Pereslav et de Rostov des gouvernements de Vladimir et de Jaroslav.

Rauta-aika. — L'âge du fer.

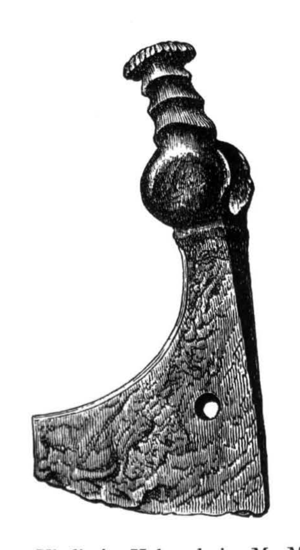
Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

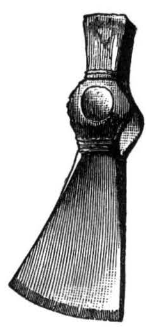
925. Vladimir, Vasilki. M. M. 2064. $^1/_2$. *F.*

926. Vladimir, Gorodischtsche. M. M. 2133. $^1/_2$. *F.*

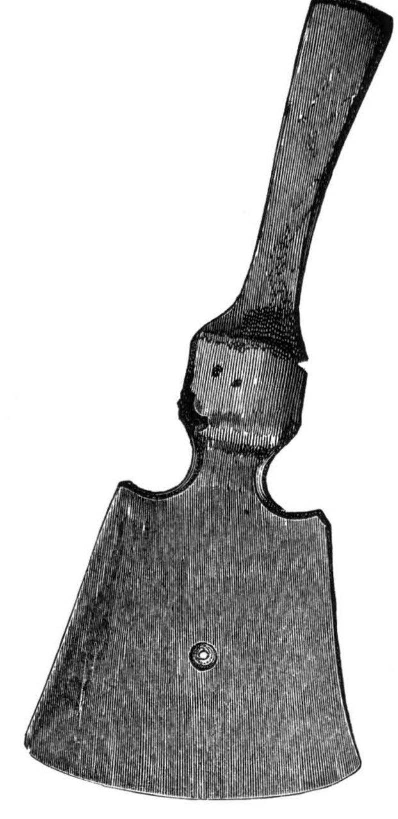
927. Vladimir, Kabanskoje. M. M. 2132. $^1/_3$. *F.*

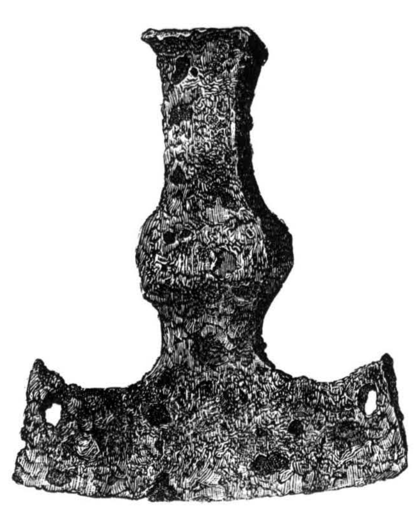
928. Vladimir, Vasilki. M. M. 2063. $^1/_3$. *F.*

929. Vladimir, Uvoda. T. M. $^1/_4$. *F.*

931. Vladimir, Brembola. M. M. 2080. $^1/_2$. *F.*

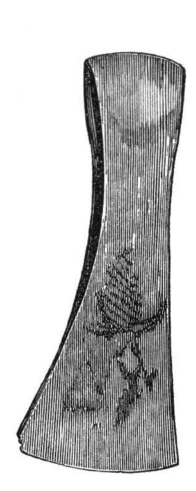

932. Jaroslav, Timerevo. U. H. $^1/_2$. *F.*

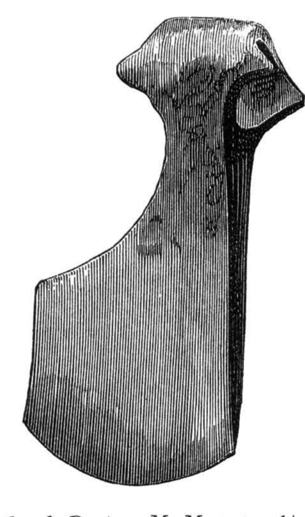
930. Vladimir, Vasilki. M. M. 2072. $^1/_2$. *F.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

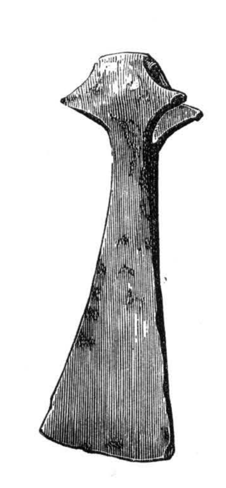
Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

933. Vladimir, Vasilki. M. M. 2065. 1/2. *F.*

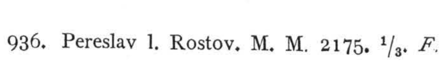

934. Pereslav l. Rostov. M. M. 2174. 1/3. *F.*

935. Pereslav l. Rostov. M. M. 2152. 1/3. *F.*

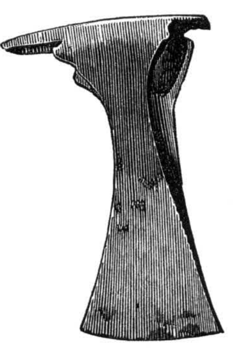
936. Pereslav l. Rostov. M. M. 2175. 1/3. *F.*

937. Vladimir, Vasilki. M. M. 2068. 1/2. *F.*

938. Vladimir, Vasilki. M. M. 2075. 1/3. *F.*

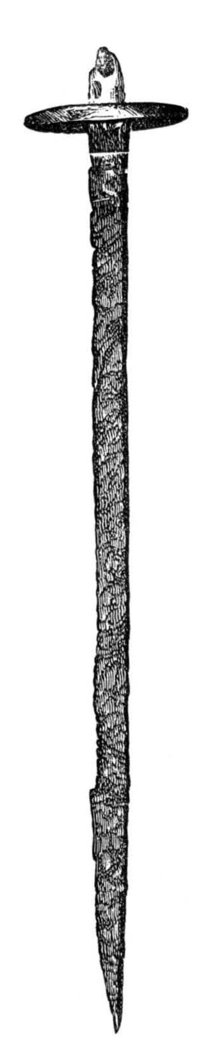
939. Pereslav l. Rostov. M. M. 2159. 1/3. *F.*

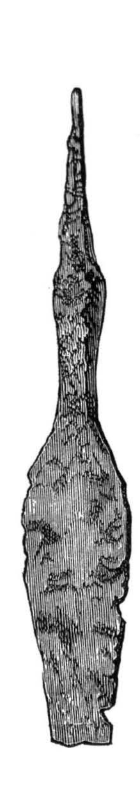
940. Vladimir, Gorodischtsche. M. M. 1927. 1/1. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

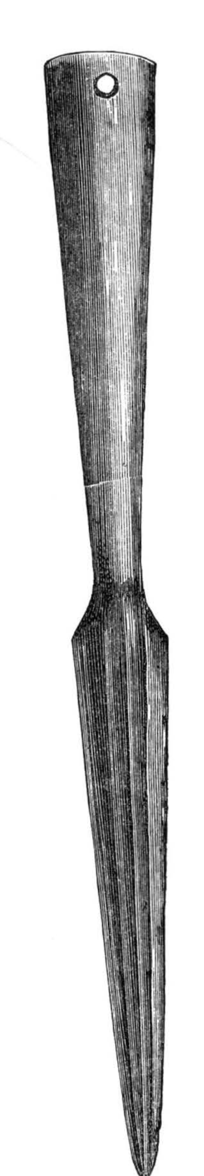
Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

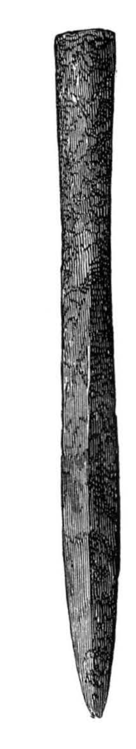
941. Juriev l. Pereslav. M. M. 2036. 1/5. *F.*

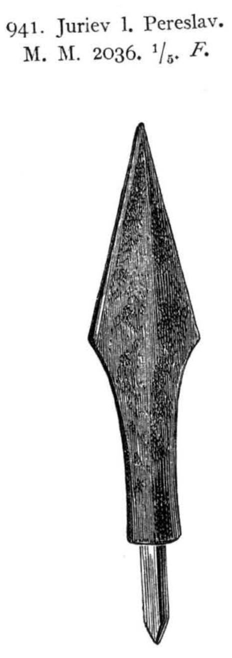
942. Vladimir, B. Brembola. M. M. 2118. 1/3. *F.*

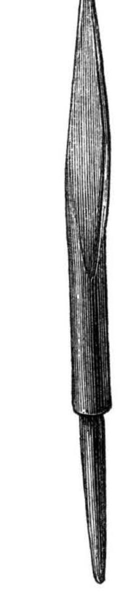
943. Vladimir l. Jaroslav. C. M. 1/2. *F.*

944. Vladimir, B. Brembola. M. M. 2118. 1/3. *F.*

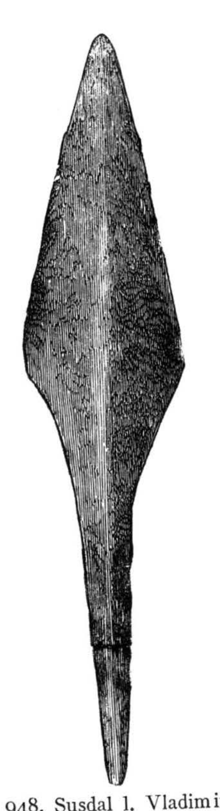
945. Susdal l. Vladimir. M. M. 2005. 1/1. *F.*

946. Vladimir, Osipova Pustin. M. M. 2017. 1/1. *F.*

947. Pereslav l. Rostov. M. M. 2126. 1/3. *F.*

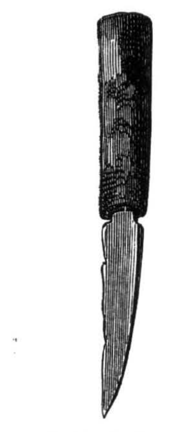
948. Susdal l. Vladimir. M. M. 2003. 1/1. *F.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

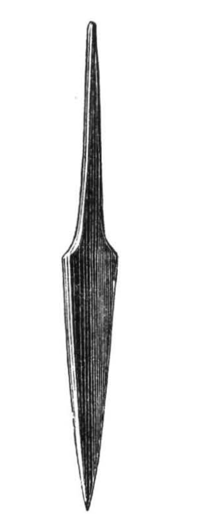
Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

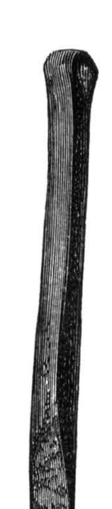
949. Vladimir, Isakovo C. M. 1/1. *F. O.*

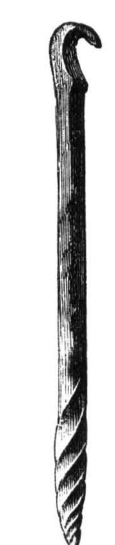
950. Juriev l. Susdal. M. M. 1991. 1/3. *F. O.*

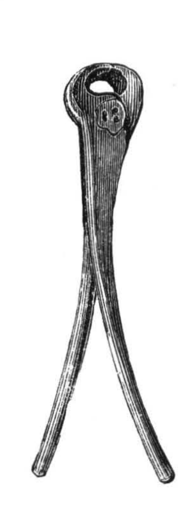
951. Vladimir, B. Brembola. M. M. 1990. 1/3. *F.*

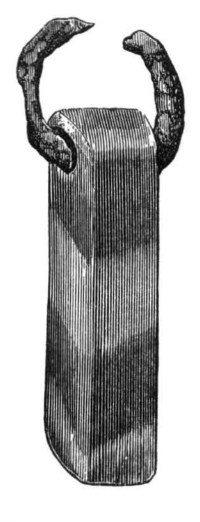
952. Vladimir, Kabanskoje. M. M. 1972. 1/3. *F.*

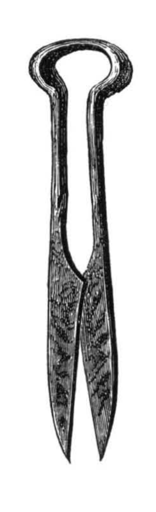
953. Juriev l. Pereslav. M. M. 1971. 1/3. *F.*

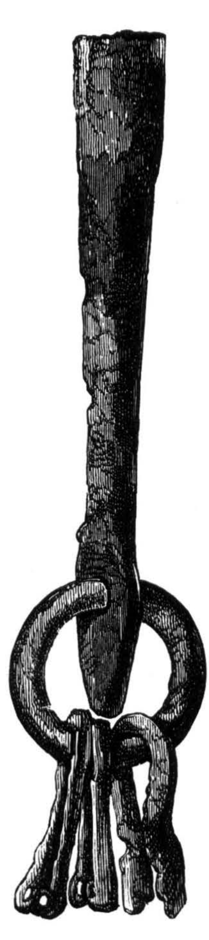
954. Vladimir, Gnesdilovo. M. M. 1970. 1/3. *F.*

955. Vladimir, B. Brembola. M. M. 1994. 2/3. *P. F.*

956. Vladimir, Veskovo. M. M. 1964. 1/3. *F.*

957. Vladimir, Schelebovo. M. M. 1999. 1/2. *F.*

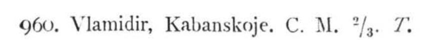
Rauta-aika. — L'âge du fer.

Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

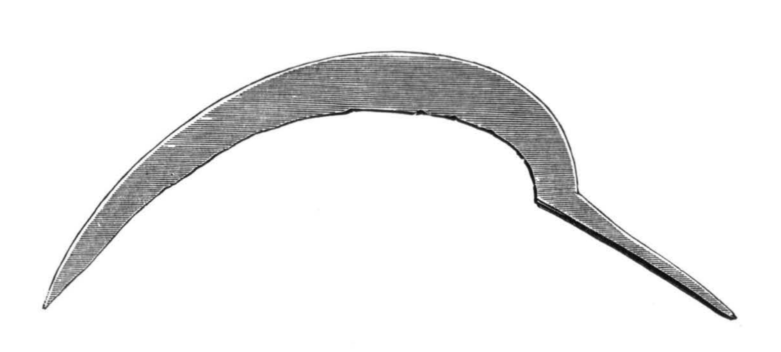

958. Jaroslav, Puschbolo. C. M. $^{1}/_{2}$. *T.*

959. Vladimir, B. Brembola. C. M. $^{1}/_{2}$. *T.*

960. Vlamidir, Kabanskoje. C. M. $^{2}/_{3}$. *T.*

961. Vladimir, B. Brembola. M. M. 1974. $^{1}/_{4}$. *F.*

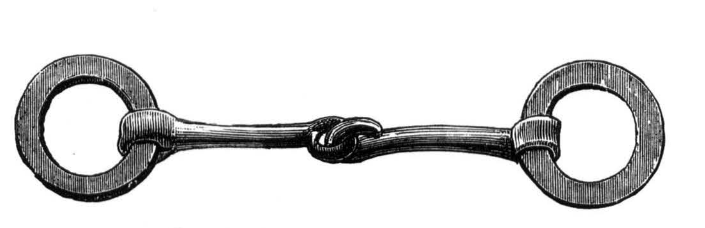

962. Vladimir, Vasilki. M. M. 1356. $^{2}/_{3}$. *F.*

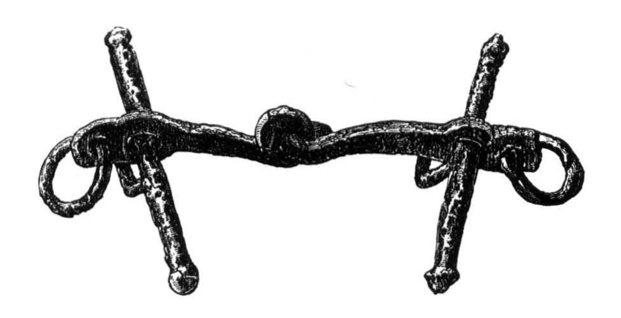
963. Vladimir, B. Brembola. M, M. 2059. $^{1}/_{3}$. *F.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

964. Pereslav l. Rostov. M. M. 2044. 1/2. *F.*

965. Vladimir, Veskovo. M. M. 2040. 1/3. *F.*

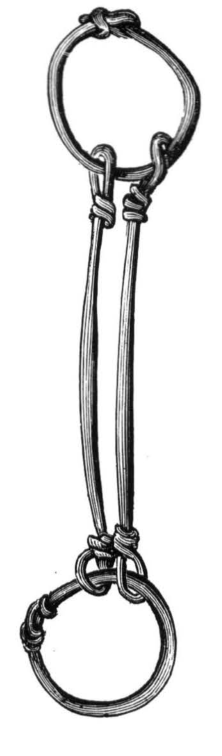
966. Vladimir, Kablukovo. M. M. 1926. 1/1. *B.*

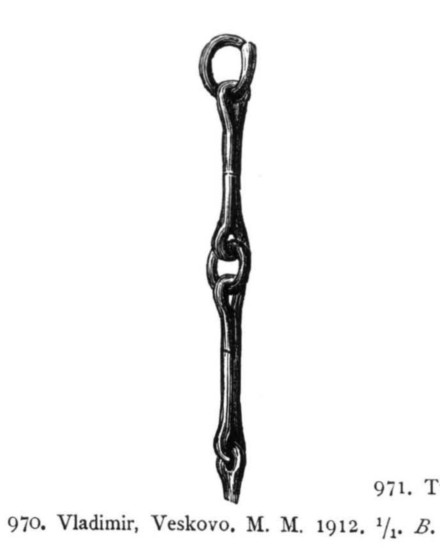
967. Juriev l. Pereslav. M. M. 2052. 1/2. *F.*

968. Vladimir, Isakovo. M. M. 1921. 1/1. *A.*

969. Juriev l. Pereslav. M. M. 1913. 2/3. *F.*

970. Vladimir, Veskovo. M. M. 1912. 1/1. *B.*

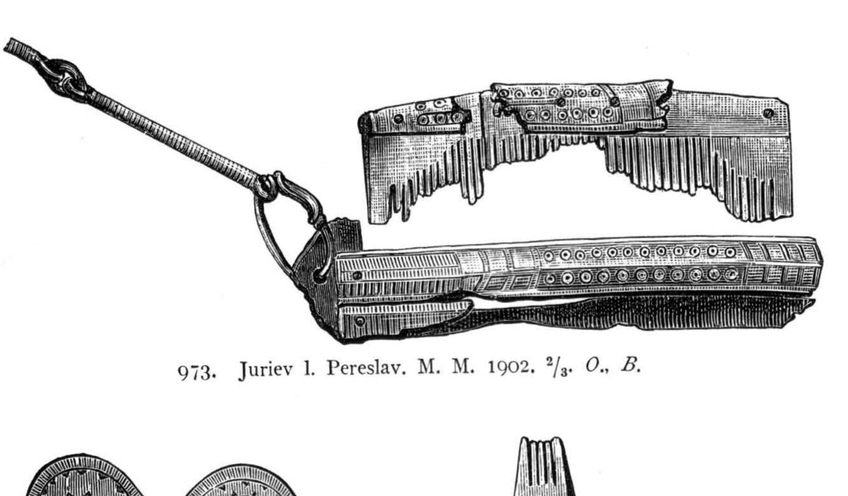
971. Tver, Bjeschetsi. U. H. 1/1. *B.*

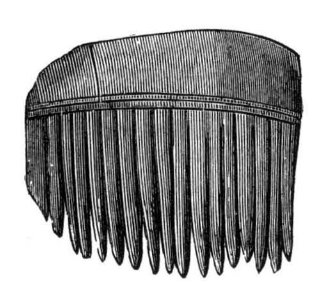
972. Vladimir, Wes. M. M. 1910. 2/3. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

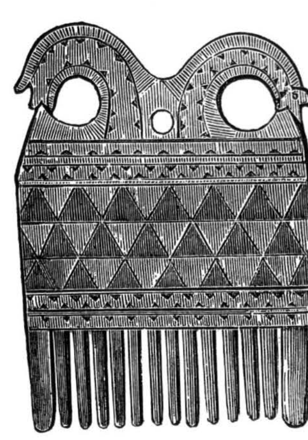
Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

973. Juriev l. Pereslav. M. M. 1902. $^2/_3$. *O.*, *B.*

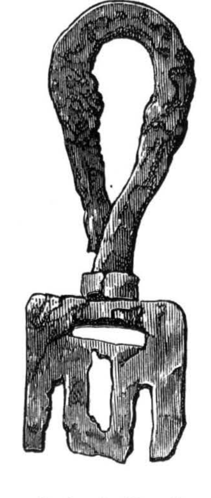
974. Vladimir, Uvoda. T. M. $^1/_1$. *O.*

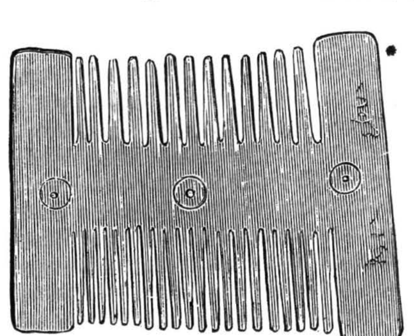
975. Pereslav l. Rostov. C. M. $^1/_1$. *O.*

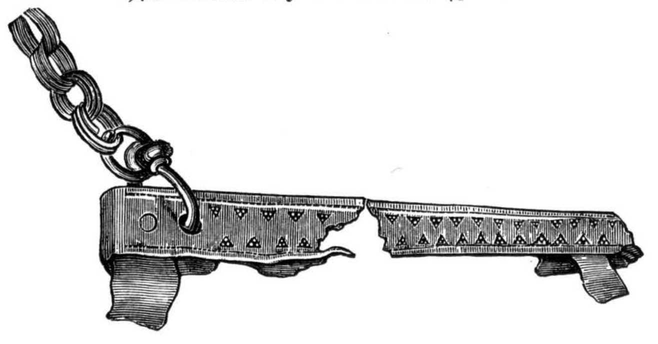
976. Juriev l. Pereslav. M. M. 1903. $^2/_3$. *O.*

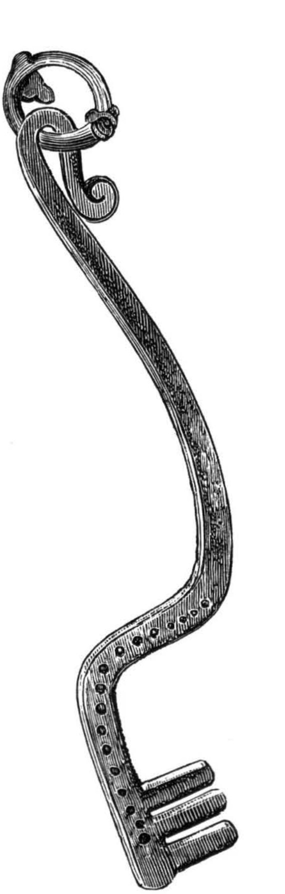
977. Juriev l. Pereslav. M. M. 1943. $^1/_1$. *F.*

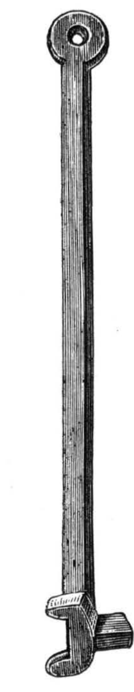
978. Vladimir l. Jaroslav. C. M. $^1/_1$. *O.*

979. Vladimir, Romanovo. M. M. 1908. $^2/_3$ *B.*

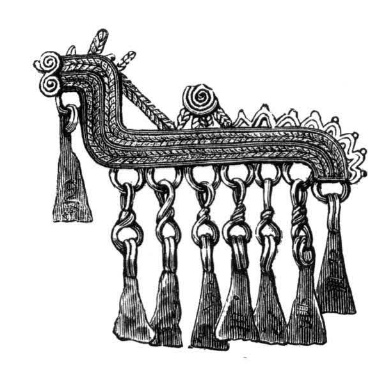
980. Vasilki l. Veskovo. M. M. 1942. $^1/_1$. *F.*

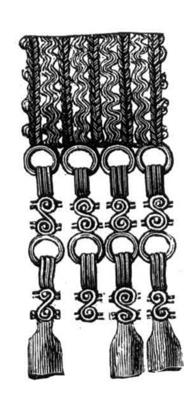
981. Vladimir l. Jaroslav. C. M. $^1/_1$. *F.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

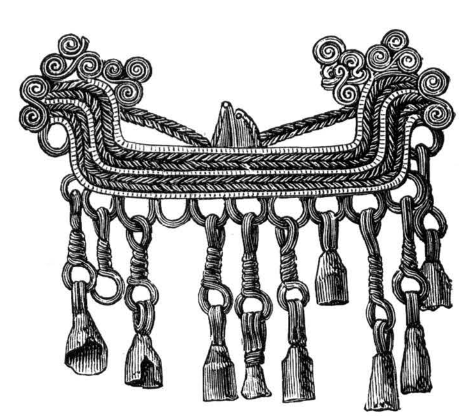
Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

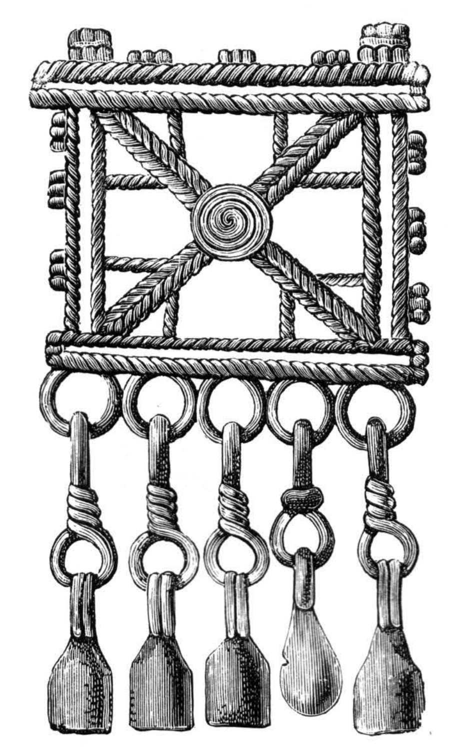
982. Juriev l. Susdal. M. M. 1562. 1/2. *B.*

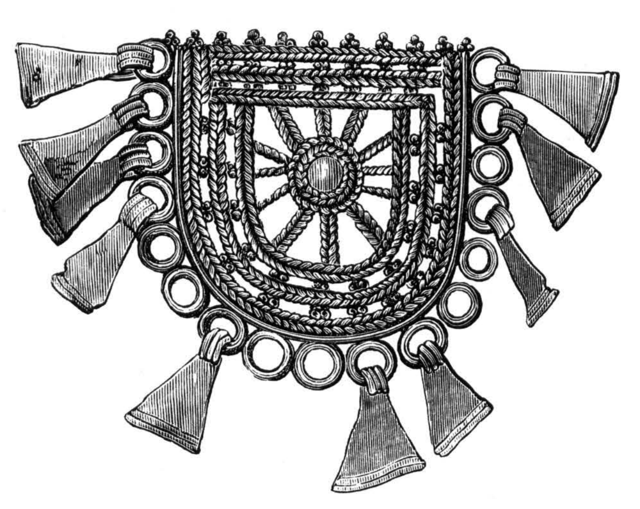
983. Vladimir, Kubajevo. M M. 1551. 1/2. *B.*

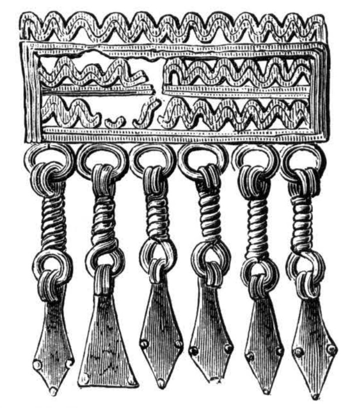
984. Juriev l. Susdal. M. M. 1566. 1/2. *B.*

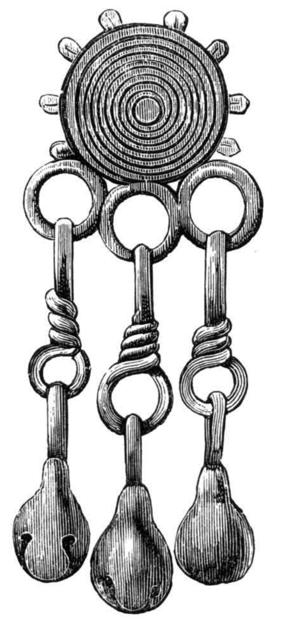
985. Vladimir, Schelebovo. M. M. 1543. 1/1. *B.*

986. Vladimir l. Jaroslav. M. M. 2/3. *B.*

987. Vladimir l. Jaroslav. M. M. 2/3. *B.*

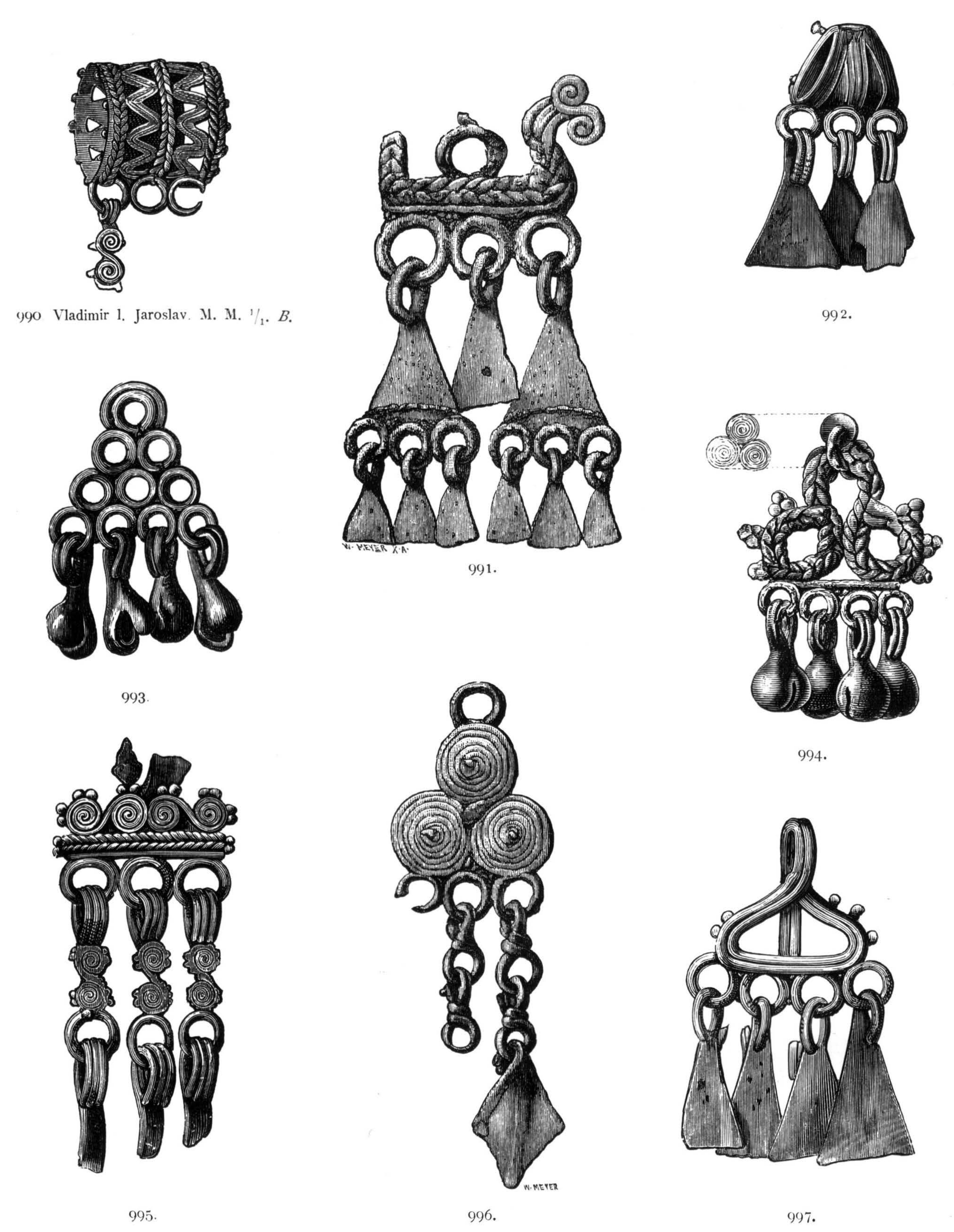

988. Juriev l. Susdal. M. M. 1581. 1/1. *B.*

989. Vladimir, B. Brembola. M M. 1587. 1/1. *B.*

Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

990 Vladimir l. Jaroslav. M. M. 1/1. *B.*

991. 992. 993. 994. 995. 996. 997.

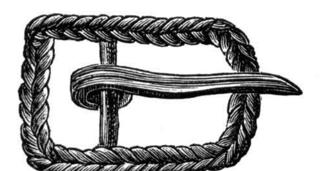
991—997. Vladimir, Uvoda (Hautakummuissa — Divers tumulus). T. M. 1/1. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

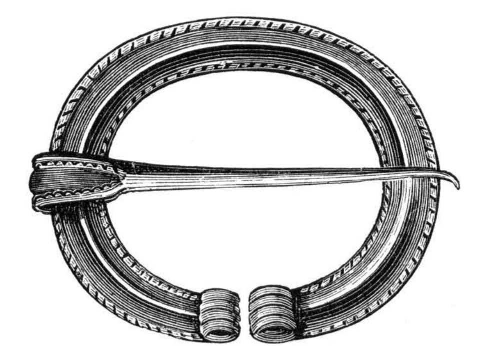
Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

998. Juriev l. Susdal. M. M. 1812. $^1/_1$. *A.*

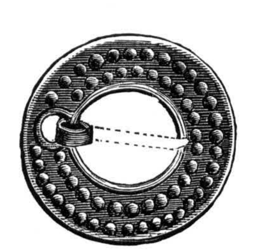
999. Juriev l. Pereslav. M. M. 1829. $^1/_1$. *B.*

1000. Juriev l. Susdal. M. M. 1813. $^1/_1$. *A.*

1001. Vladimir, Uvoda. T. M. $^2/_3$. *A.*

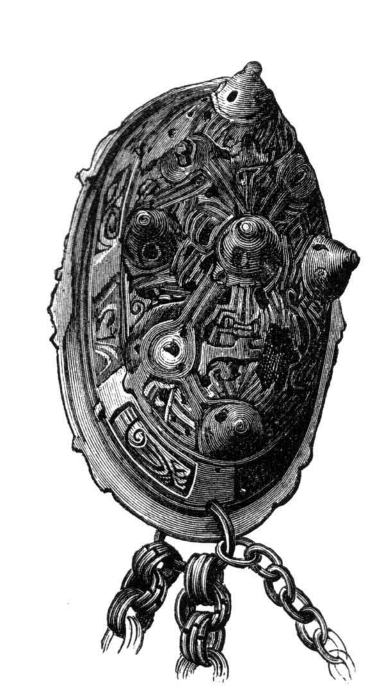
1002. Juriev l. Susdal. M. M. 1815. $^1/_1$. *A.*

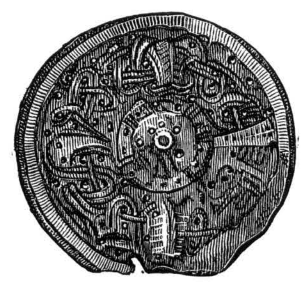
1003. Vladimir, Uvoda. T. M. $^2/_3$. *B.*

1004. Susdal l. Vladimir. M. M. 1820. $^1/_1$. *A.*

1005. Vladimir, B. Brembola. M. M. 1574 $^2/_3$. *B.*

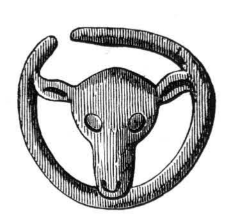
1006. Vladimir, B. Brembola. M. M. 15ε3. $^1/_2$. *B.*

1007. Juriev l. Susdal. M. M. 1586. $^1/_1$. *B.*

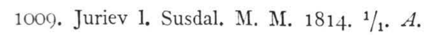
Rauta-aika. — L'âge du fer.

Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

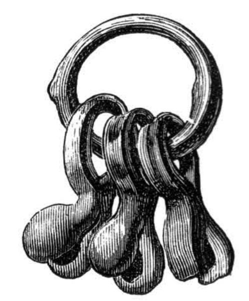
1008. Vladimir, Vasilki. M. M. 1899. 1/1. *B.*

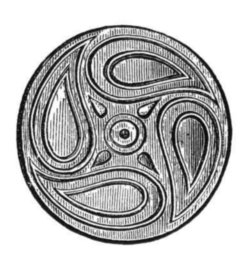

1010. Vladimir, Osipova Pustin. M. M. 1900. 1/1. *B.*

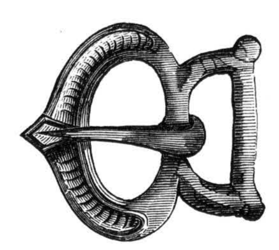
1009. Juriev l. Susdal. M. M. 1814. 1/1. *A.*

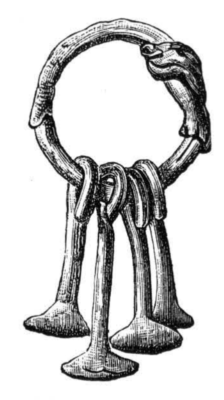
1011. Juriev l. Susdal. M. M. 1595. 1/1. *B.*

1012. Vladimir, Schokschovo. M. M. 1605. 1/1. *B.*

1013. Vladimir l. Jaroslav. M. M. 1/1. *B.*

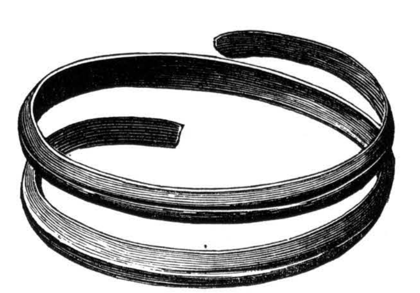
1014. Vladimir, Gorodischtsche. M. M. 1924. 1/1. *B.*

1015. Vladimir l. Jaroslav. C. M. 2/3. *B.?*

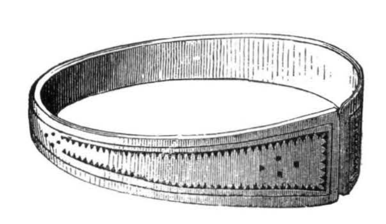
1016. Vladimir, B. Brembola. M. M. 1626. 1/1. *B.*

1017. Pereslav l. Rostov. M. M. 1740. 2/3. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

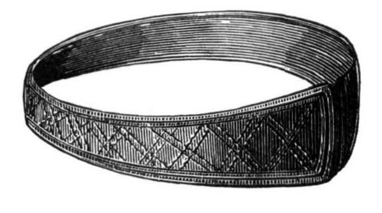
Merjalaisia mninaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

1018. Juriev l. Pereslav. M. M. 1671. $^3/_4$. *B.*

1019. Vladimir, B. Brembola. M. M. 1579. $^2/_3$. *B.*

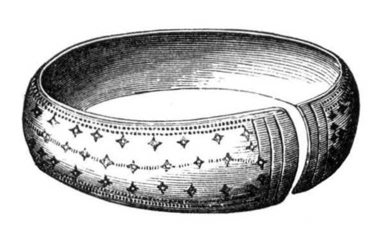
1020. Juriev l. Pereslav. M. M. 1672. $^2/_3$. *B.*

1021. Juriev l. Pereslav.
M. M. 1634. $^2/_3$. *B.*

1022. Juriev l. Susdal. M. M. 1618. $^2/_3$. *A.*

1023. Juriev l. Pereslav.
M. M. 1677. $^2/_3$. *B.*

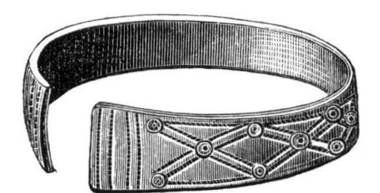
1024. Juriev l. Pereslav. M. M. 1678. $^2/_3$. *B.*

1025. Vladimir, Kabanskoje. M. M. 1632. $^2/_3$. *B.*

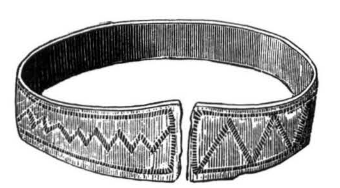
1026. Juriev l. Pereslav. M. M. 1683. $^2/_3$. *B.*

1027. Juriev l. Pereslav.
M. M. 1659. $^2/_3$ *B.*

1028. Juriev l. Pereslav. M. M. 1676. $^2/_3$. *B.*

1029. Juriev l. Pereslav.
M. M. 1656. $^2/_3$. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

1030 Juriev l. Pereslav. M. M. 1690. 2/3. *B.*

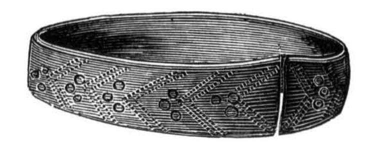
1031. Vladimir, Uvoda. T. M. 2/3. *B.*

1032. Juriev l. Pereslav. M. M. 1686. 2/3. *B.*

1033. Vladimir, Vasilki. M. M. 1641. 2/3. *B.*

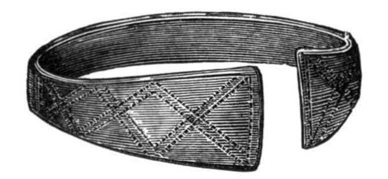
1034. Vladimir, Uvoda. T. M. 2/3. *B.*

1035. Juriev l. Pereslav. M. M. 1688. 2/3. *B.*

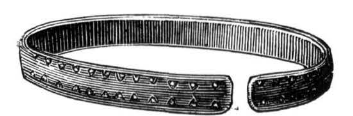
1036. Vladimir, Uvoda. T. M. 2/3. *B.*

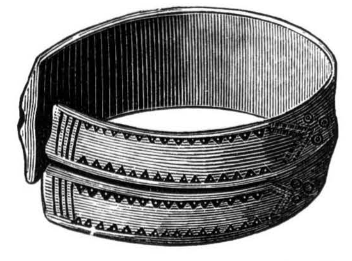
1037. Vladimir, Uvoda. T. M. 2/3. *B.*

1038. Vladimir, Uvoda. T. M. 2/3 *B.*

1039. Vladimir, Uvoda. T. M. 2/3. *B.*

1040. Juriev l. Pereslav. M. M. 1581. 2/3. *B.*

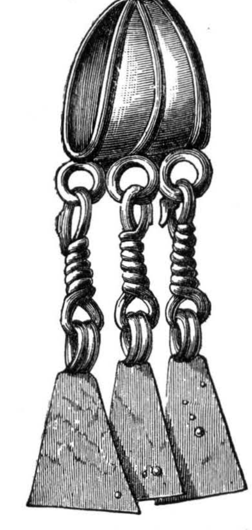
1041. Vladimir, Uvoda. T. M. 2/3. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

1042. Vladimir, Kabanskoje. M. M. 2218. $^1/_1$. *B.*

1044. Juriev l. Pereslav. M. M. 2247. $^1/_1$. *B.*

1043. Vladimir l. Rostov. M. M. $^1/_1$. *B.*

1045. Vladimir, Gnesdilovo. M. M. 2189. $^1/_1$. *A.*

1047. Juriev l. Pereslav. M. M. 2224. $^1/_1$. *A.*

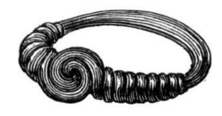
1046. Vladimir l. Rostov. M. M. $^1/_1$. *B.*

1048. Juriev l. Pereslav. M. M. 2248. $^1/_1$. *A.*

1049. Vladimir, Vasilki. M. M. 2240. $^1/_1$. *B.*

1050. Vladimir, Uvoda. T. M. $^1/_1$. *B.*

1051. Susdal l. Juriev. M. M. 2228. $^1/_1$. *A.*

1052. Juriev l. Susdal. M. M. 2238. $^1/_1$. *B.*

1053. Vladimir, Gorodischtsche. M. M. 2219. $^1/_1$. *A.*

1054. Juriev. l. Susdal. M M. 2234. $^1/_1$. *A.*

1055. Vladimir, Gorodischtsche. M. M. 2212. $^1/_1$. *A.*

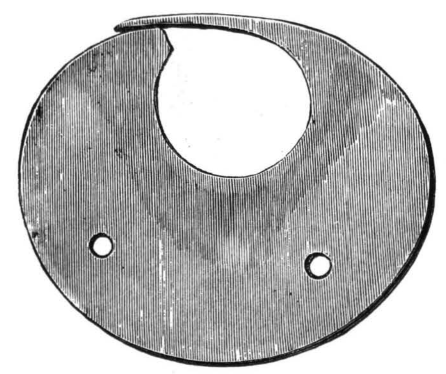
1056. Juriev l. Susdal. M. M. 2235. $^1/_1$. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

1057. Vladimir, Veskovo M. M. 1377. 1/1. *A.*

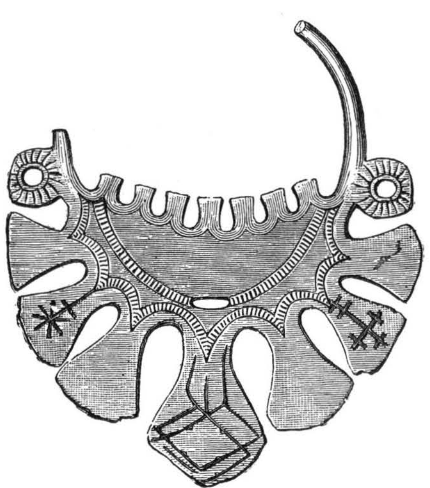
1058. Juriev l. Pereslav. M. M. 1389. 1/1. *B.*

1059. Vladimir, Veskovo. M. M. 1376. 1/1. *A.*

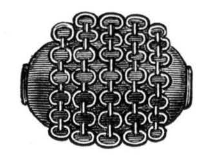
060. Tver, Bjeschetsi U. H. 1/1. *A.*

1063. Juriev l. Pereslav. M. M. 1388. 1/1. *A.*

1061. Tver, Bjeschetsi. U. H. 1/1. *B.*

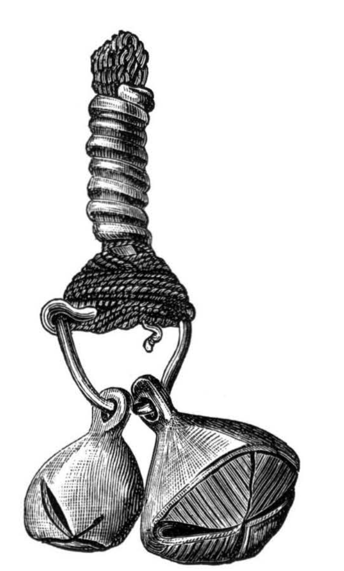
4. Vladimir, Vasilki. M. M. 1387. 1/1. *A.*

1062. Tver, Bjeschetsi. U. H. 1/1. *B.*

1065. Vladimir, Gorodischtsche. M. M. 1353. 1/1. *O. B.*

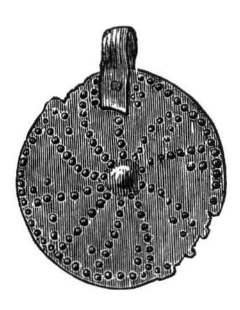
1066. Juriev l. Susdal. M. M. 1593. 1/1. *B.*

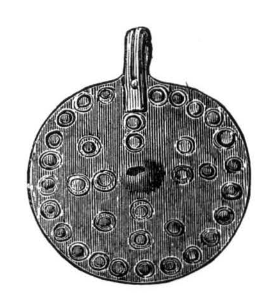
1067. Vladimir, Vorogovo. M. M. 1352. 1/1. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Merjalaisia muinaiskaluja. — Antiquités Mériennes.

1068. Juriev l. Pereslav. M. M. 1448. 1/1. *A.*

1069. Juriev l. Pereslav. M. M. 1448. 1/1. *A.*

1070. Vladimir, Gorodischtsche. M. M. 1466. 1/1. *B.*

1071. Vladimir, Vasilki. M. M. 1412. 1/1. *A.*

1072. Vladimir, Gorodischtsche. M. M. 1451. 1/1. *A.*

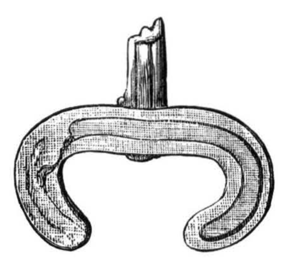
1073. Juriev l. Susdal. M. M. 1434. 1/1. *B.*

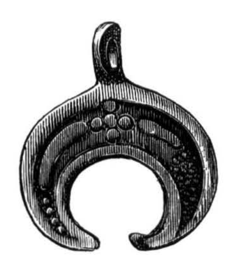
1074. Juriev l. Susdal. M. M. 1426. 1/1. *A.*

1075. Vladimir, Gorodischtsche. M. M. 1455. 1/1. *A.*

1076. Juriev l. Susdal. M. M. 1442. 1/1. *B.*

1077. Vladimir, Veskovo. M. M. 1446. 1/1. *A.*

1078. Vladimir, B. Brembola. M. M. 1447. 1/1. *B.*

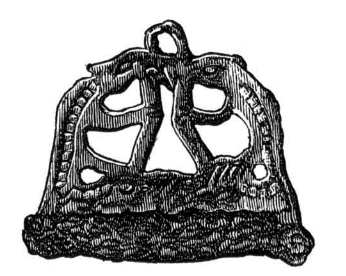
1079. Vladimir, Veskovo. M. M. 1445. 1/1. *A.*

RAUTA-AIKA.

V. VEPSÄLÄISIÄ MUINAISKALUJA.

L'âge du fer.

V. Antiquités Tschoudes.

Ojati, Waldanitsa. E. H.

Paksu- ja Ojatijokien varsilla Laatukan kaakkoispuolella on vuosina 1874 ja 1877 avattu muutamia hautakumpuja, jotka ovat sisältäneet jotenkin runsaita aineita vertailevan muinaistutkinnon varalle. Tähän saakka ei ole kuitenkaan täydelleen tyydyttäviä kertomuksia julkaistu noista tutkimuksista. Jokainen hautakumpu näkyy sisältäneen useampia joko poltettuja tai polttamattomia ruumiita, tavan mukaan aseilla varustetun miehen sekä kaksi eli kolme joko rikkaasti koristettua naisen tai puoleltaan määräämätöintä ruumista. Eräässä hautakummussa, joka sisälti polttamattomia ruumiita, löyttiin miehisen luurangon vieressä naisen luuranko, jonka oikea käsivarsi halaili edellisen rintaa. Tuosta on tahdottu päättää että nainen oli seurannut miesvainajatansa kuolemaan. Toisessa hautakummussa, joka sisälti poltettuja jäännöksiä neljästä ruumiista, niistä yksi aseilla vahvasti varustettu miehen ja toinen runsailla koristuksilla puettu naisen ruumis, löyttiin myöskin poltettuja luita kahdesta hevosesta. Haudat ovat sisältäneet arapialaisia ja saksalaisia rahoja X:nen vuosisadan keskivaiheilta.

Noissa hautakummuissa on sitä paitsi havaittu seuraava omituisuus. Maanpinnassa kumpujen keskipohjalla on näet löytty runsaita jälkiä peijaisista, hiilikerrokselle asetettuja patoja, pannuja y. m., keitto- ja paistinkoneita sekä seisoalleen pantuja saviastioita, jotka arvattavasti ovat sisältäneet ruokia manalaisille uhriksi tai nautittaviksi. Olipa eräs pata puoleksi täytetty kovettuneella multakerroksella, jonka pinnasta raavaan luu pisti näkyviin.

En 1874 et en 1877 on ouvrit, près des fleuves de Pascha et d'Ojat au sud-est du Ladoga, quelques sépultures qui ont fourni à l'archéologie comparative d'assez riches matériaux d'étude. Autant qu'on peut en conclure de relations encore incomplètes, chaque tumulus contenait des corps, les uns incinérés, les autres non, en général un corps d'homme entouré d'armes et deux ou trois autres; le sexe de quelques-uns de ceux-ci n'a pas pu être déterminé, les autres étaient des corps de femmes richement parés. Dans une des sépultures on trouva un squelette de femme tenant un squelette d'homme étroitement embrassé et lui entourant la poitrine de son bras droit; on a vu là une femme qui aurait volontairement suivi son époux dans la mort. Dans une autre, qui renfermait les restes calcinés de quatre corps, dont un d'homme avec de nombreuses armes et un de femme orné de riches parures, on trouva les restes brûlés de deux chevaux. Les monnaies allemandes et arabes recueillies dans ces sépultures datent du milieu ou de la fin du Xe siècle.

Une autre particularité, c'est qu'au centre et au fond de ces tumulus, on a trouvé de nombreuses traces de repas funéraires, des ustensiles pour cuire et rôtir, posés sur un couche de charbons, des vases d'argile, debout, ayant sans doute contenu des aliments, offrandes ou nourriture pour les mânes du défunt. Une des marmites était à moitié remplie d'une masse de terre durcie dont la surface unie laissait passer un os d'animal.

Mainittujen jokien varsilla säilyneiden paikkain nimien nojalla on noita hautoja arvattu vepsäläisiksi. Vieläkin asuu Vepsän heimosta melkoisia jätteitä Laatukan, Äänisjärven ja Valgetjärven välimailla. Vepsäläiset puhuvat vanhanaikaista suomalaista kielimurretta; Venäläiset kutsuvat heitä Tschudilaisiksi. Ratkaisematoin kysymys on josko Vepsäläiset, kuten on arveltu, ovat tuon Ves nimisen kansan jälkeisiä, joka Venäjän vallan perustamisen aikana asui Valgetjärven seuduilla. Tuon järven ympäristöillä ei ole tähän saakka löytty muinaisjäännöksiä, joista olisi apua tuon kysymyksen ratkaisemiseen.

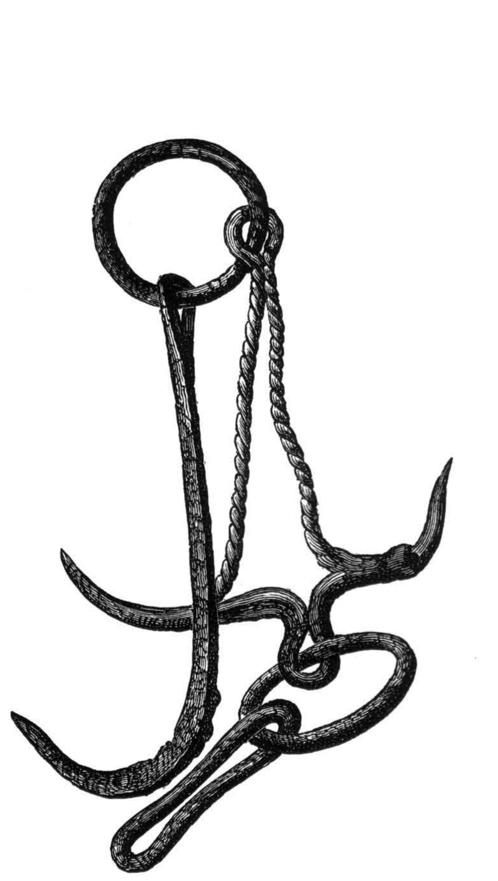
Gatschinan kaupungin seuduilla Varsovan ja Itämeren rautateiden välimailla Etelä-Inkerissä on viime kuluneena kuutena vuotena avattu paraasta päästä kraniologillista eli antropologiallista tarkoitusta varten noin kolme tuhatta hautakumpua. Kraniologiallisista syistä on arvattu noita hautoja, jotka rahalöydöistä päättäen ovat IX:ltä ja X:ltä vuosisadalta, slavilaisiksi. Samoin muinaistieteellisessä kalustossa tavataan omituisuuksia, joita myöskin on havaittu slavilaisissa hautalöydöissä Moskovan läänin eteläosissa, esim. tuo suomalais-ugrilaisille muinaislöydöille outo neliönmuotoinen jako rannerenkaiden koristuspiirteissä. Kuitenkin sisältää tuo kalusto paljon muotoja, jotka epäilemättä ovat pidettävät lainoina suomalaisilta naapurikansoilta ja sentähden kaikässa tapauksissa tarjoavat tirkeitä vertauskohtia suomalais-ugrilaiselle muinaistutkimukselle. Julkaisemme sen vuoksi **Liitteenä** tuosta kalustosta joukon kuvauksia, jotka piirrettiin v. 1874 näytteeksi 512:sta ensimäisestä hautatutkimuksesta mainitulla alalla.

Se basant sur des noms de lieux encore en usage dans la contrée, on a attribué ces sépultures aux Vepses, peuplade finnoise dont il existe encore de nombreux descendants entre les lacs de Ladoga, de Bieloie-Osero et d'Onéga. Cette population parle un vieux dialecte finnois; les Russes les appellent Tschoudes. Mais on ne sait pas avec certitude si les Vepses sont, comme on l'a pensé, les descendants des peuplades connues sous le nom de Ves et qui, lors de la fondation de l'empire russe, habitaient autour du lac de Bieloie-Osero; on n'a pas jusqu'ici trouvé près de ce lac d'antiquités propres à éclairer la question.

Trois mille sépultures à peu près ont été fouillées pendant les six dernières années, mais en vue d'études plus spécialement craniologiques et anthropologiques, aux environs de Gatschina, ville du sud de l'Ingrie, entre les lignes ferrées de Varsovie et de la Baltique. L'examen des crânes a fait attribuer à ces sépultures une origine slave, qui remonterait, d'après les dates des monnaies qu'on y a trouvées, au IXe ou au Xe siècle. Les antiquités de cette provenence offrent également des particularités qui se retrouvent dans les antiquités de la partie sud du gouvernement de Moscou.: telle est, par exemple, la disposition en rectangles des ornements gravés sur les bracelets, ornementation tout-à-fait étrangère aux peuplades finno-ougriennes. Toutefois l'on y voit en même temps des formes qui ne peuvent être que des emprunts faits aux peuplades finnoises avoisinantes. C'est pourquoi nous en reproduisons un nombre dans le **Supplément**; ces reproductions ont été faites en 1874 pour caractériser les 512 premières fouilles.

Rauta-aika. — L'âge du fer.

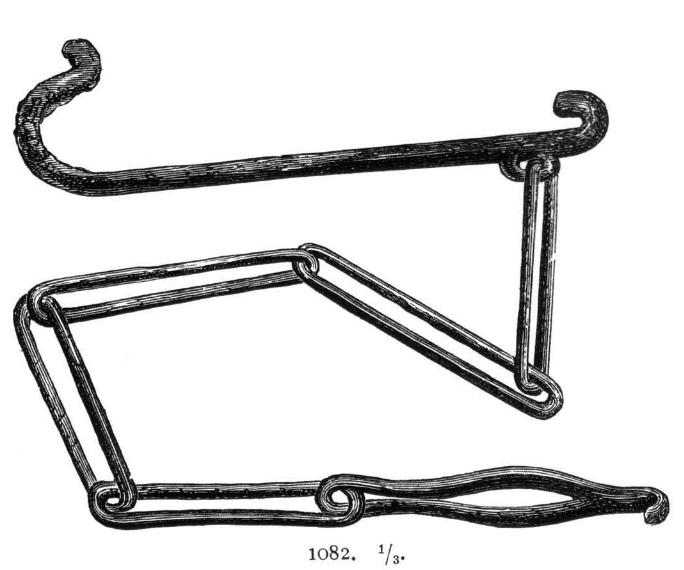
Vepsäläisiä muinaiskaluja. — Antiquités Tschoudes.

1080. Paksujoki, Saljuschik (Hauta—Tombeau).
U. H. 1/3. *F.*

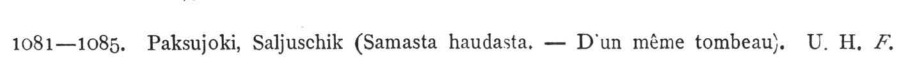
1081. 1/3.

1082. 1/3.

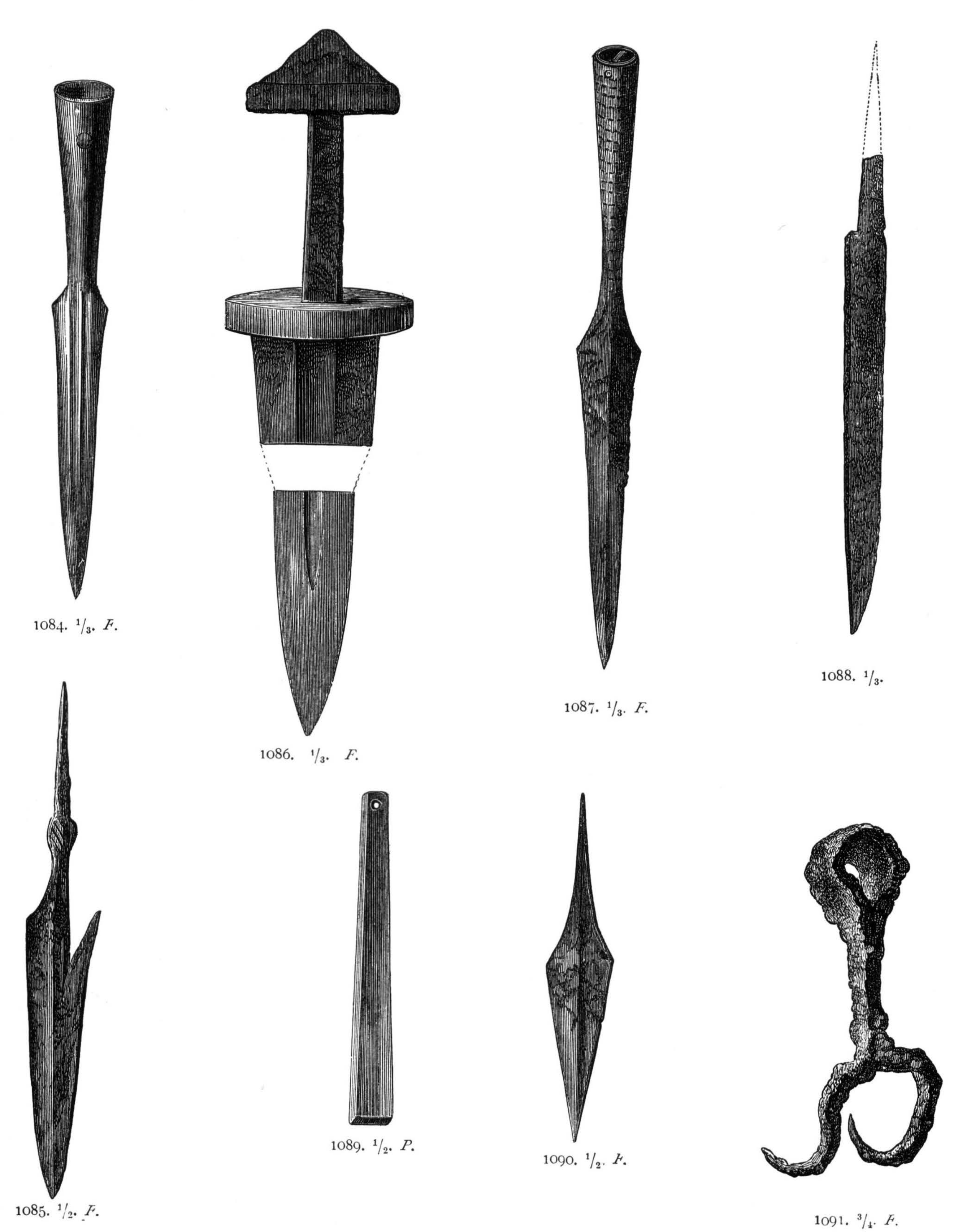
1083. 3/4.

1081—1085. Paksujoki, Saljuschik (Samasta haudasta. — D'un même tombeau). U. H. *F.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Vepsäläisiä muinaiskaluja. — Antiquités Tschoudes.

1084. 1/3. F.

1086. 1/3. F.

1087. 1/3. F.

1088. 1/3.

1085. 1/2. F.

1089. 1/2. P.

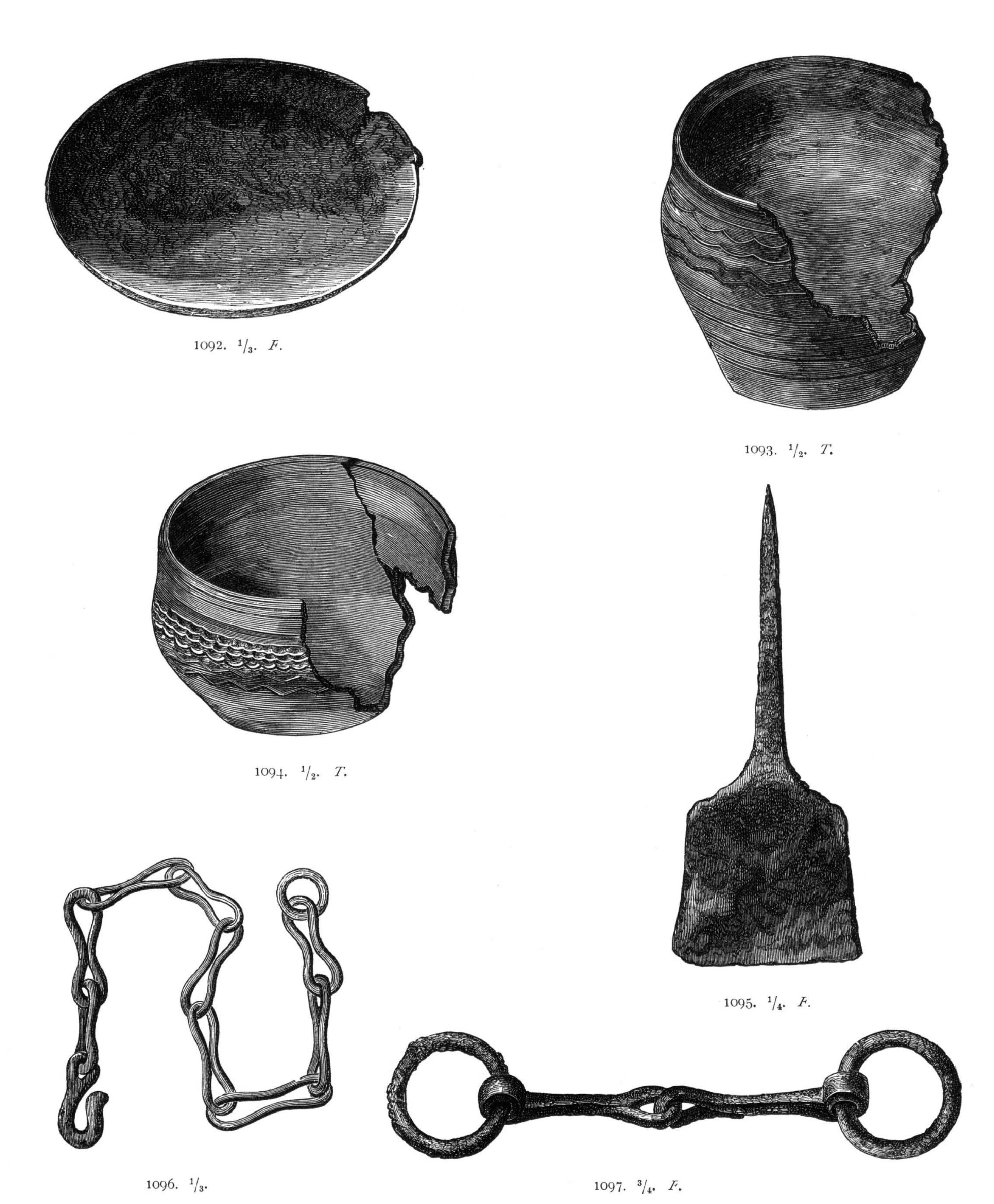
1090. 1/2. F.

1091. 3/4. F.

1081—1084. Paksujoki, Saljuschik (Samasta haudasta. — D'un même tombeau). U. H. F.
1085—1106. Paksujoki, Saljuschik (Samasta haudasta. — D'un même tombeau). U. H.

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Vepsäläisiä muinaiskaluja. — Antiquités Tschoudes.

1092. 1/3. *F.*

1093. 1/2. *T.*

1094. 1/2. *T.*

1095. 1/4. *F.*

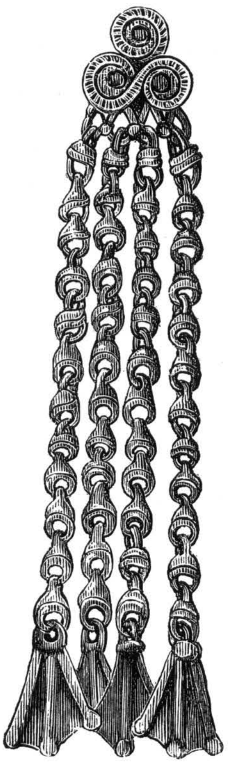
1096. 1/3.

1097. 3/4. *F.*

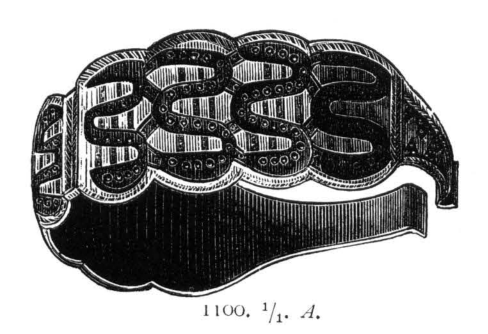
1086—1106. Paksujoki, Saljuschik (Samasta haudasta. — D'un même tombeau). U. H.

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Vepsäläisiä muinaiskaluja. — Antiquités Tschoudes.

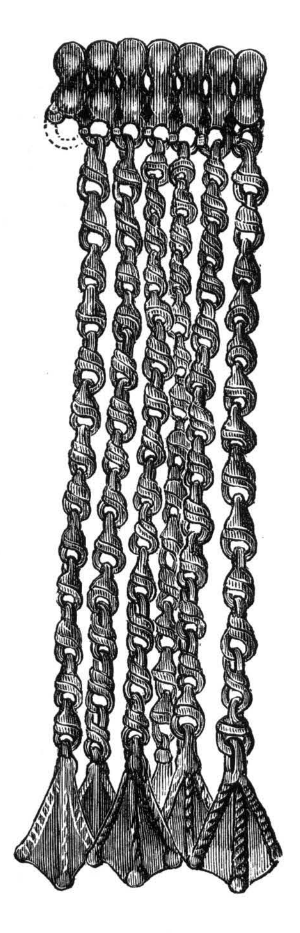

1098. 1/1. *B.*

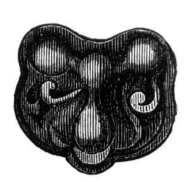
1100. 1/1. *A.*

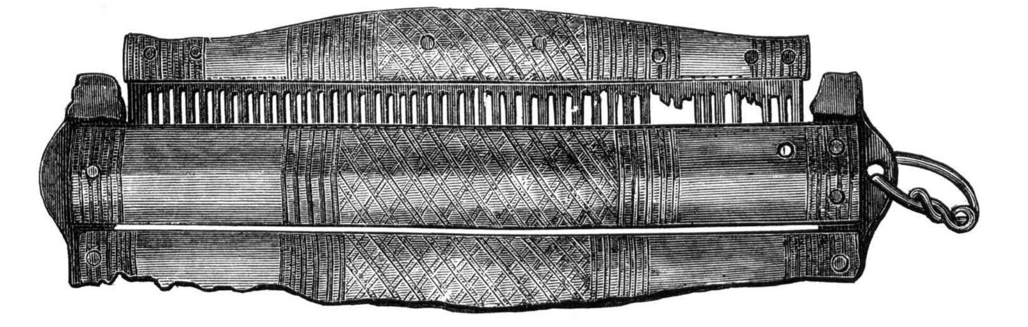
1099. 1/1. *B.*

1101. 1/1. *B.*

1102. 1/1. *B.*

1103. 1/1. *O.*

1086—1106. Paksujoki, Saljuschik (Samasta hautakummusta. — D'un même tombeau). U. H.

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Vepsäläisiä muinaiskaluja. — Antiquités Tschoudes.

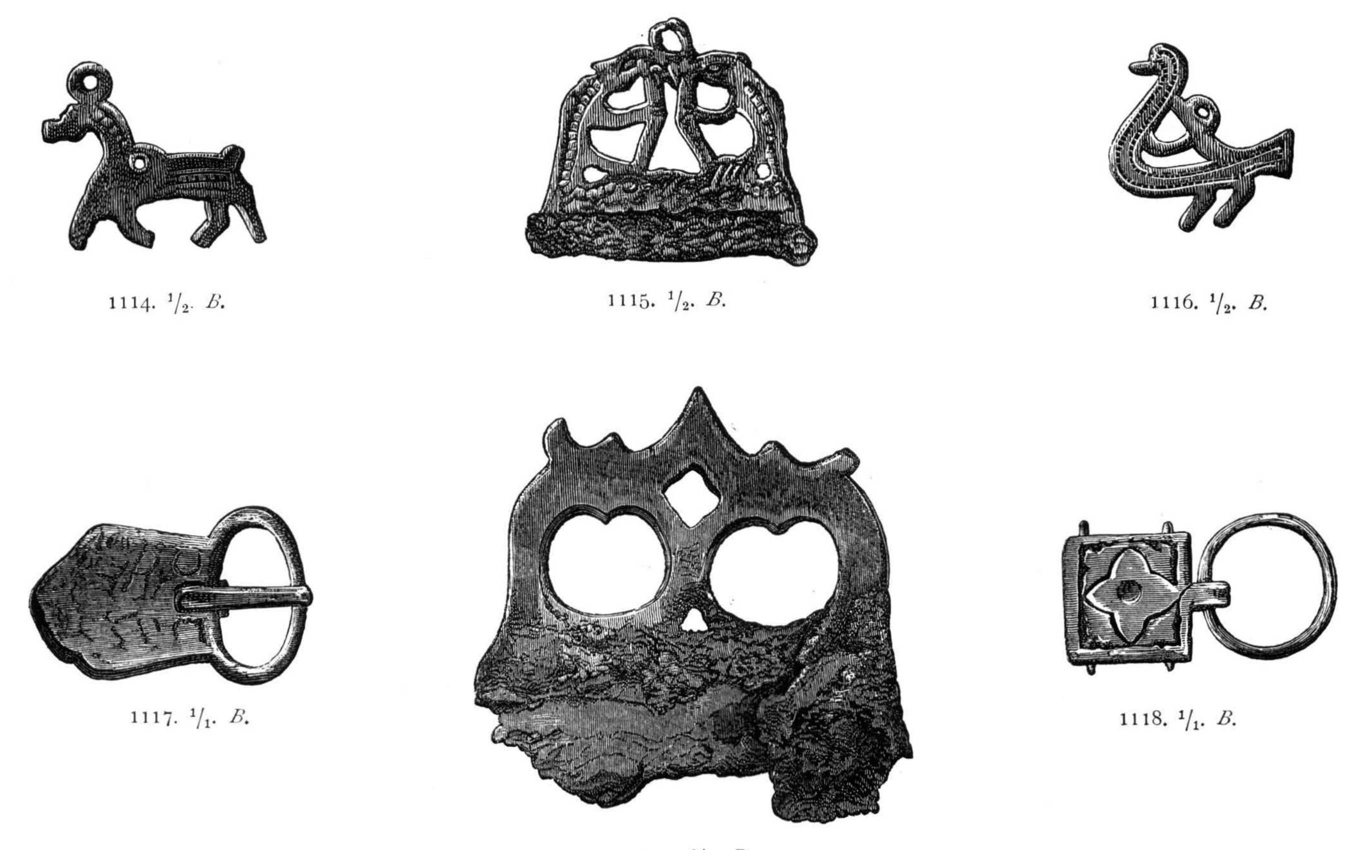

1104. 1/1. *B.* 1105. 3/4. *F.* 1106. 1/1. *A.* 1107 1/2. *B.* 1108. 1/2. *B.* 1109. 1/1. *B.* 1110. 2/3. *B.* 1111. 1/2. *B.* 1112. 1/1. *B.* 1113. 2/3. *B.*

1086—1106. Paksujoki, Saljuschik (Samasta hautakummusta. — D'un même tombeau). E. H.
1107—1119. Ojati, Waldanitsa (Samasta hautakummusta. — D'un même tombeau). E. H.

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Vepsäläisiä muinaiskaluja. — Antiquités Tschoudes.

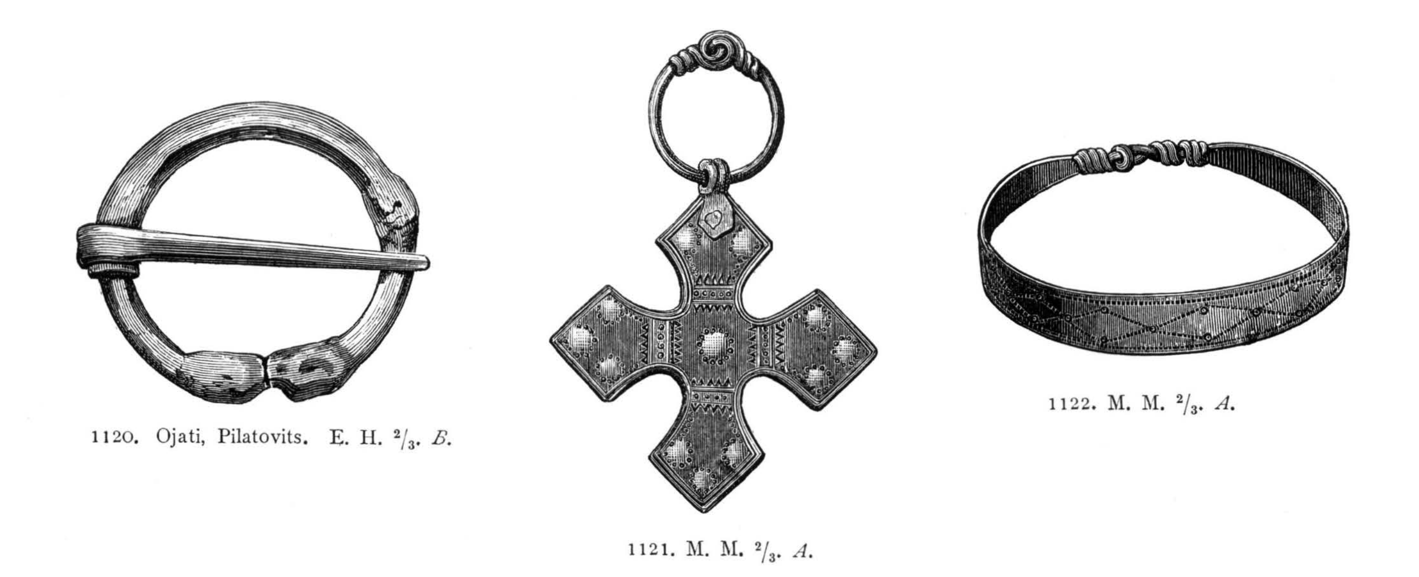

1114. 1/2. *B.* 1115. 1/2. *B.* 1116. 1/2. *B.*

1117. 1/1. *B.* 1118. 1/1. *B.*

1119. 1/1. *B.*

1107—1119. Ojati, Waldanitsa (Samasta hautakummusta. — D'un même tombeau). E. H.

1120. Ojati, Pilatovits. E. H. 2/3. *B.*

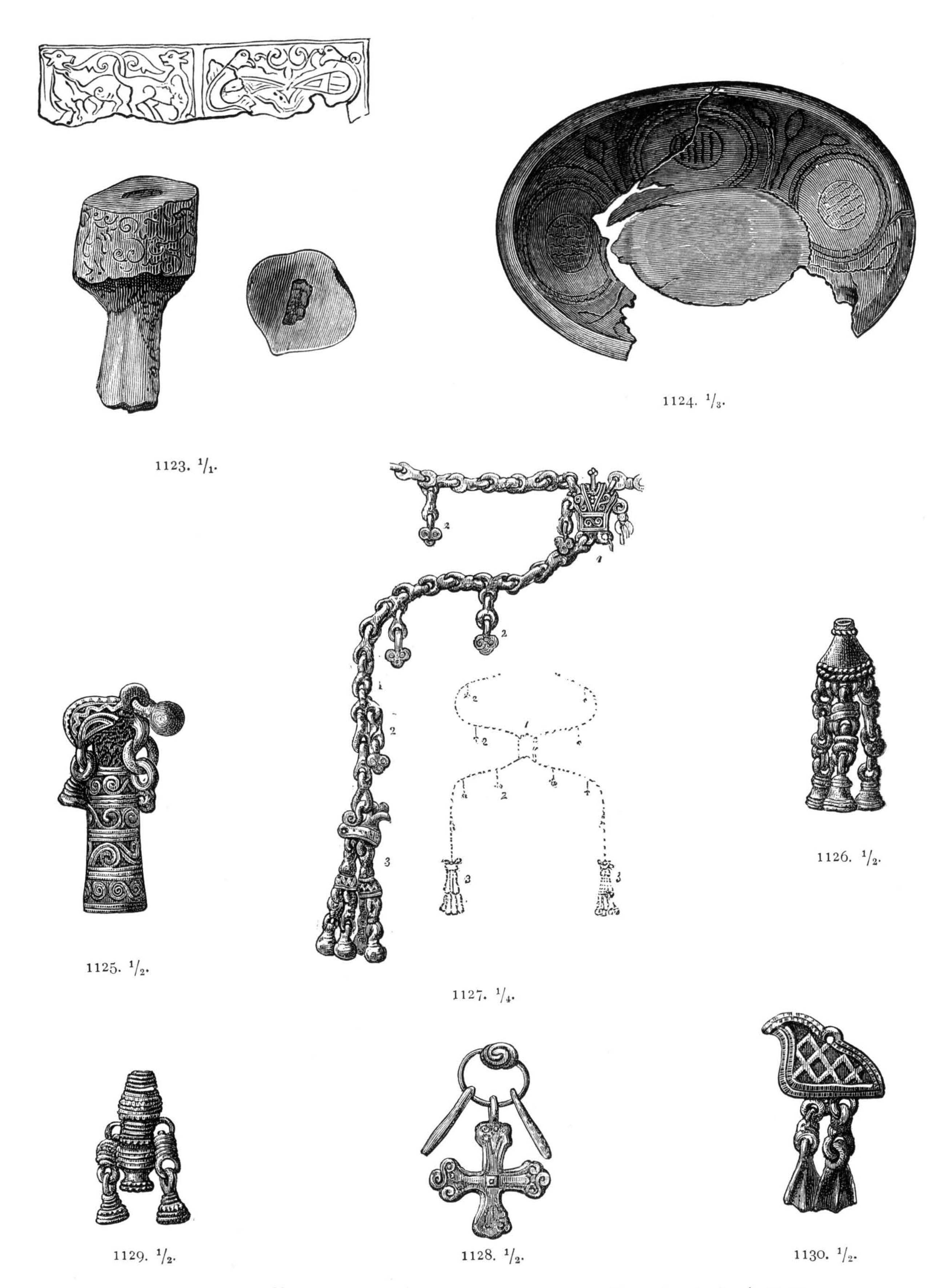
1121. M. M. 2/3. *A.*

1122. M. M. 2/3. *A.*

1121, 1122. Ladeinopol, Oseri (Raha-aarteesta. — Trouvés avec des monnaies). M. M.

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Vepsäläisiä muinaiskaluja. — Antiquités Tschoudes.

1123. 1/1. 1124. 1/3. 1125. 1/2. 1126. 1/2. 1127. 1/4. 1129. 1/2. 1128. 1/2. 1130. 1/2.

1123—1130. Ojati, Jarovtschina (Samasta hautakummusta. — D'un même tombeau). E. H.

LIITE.

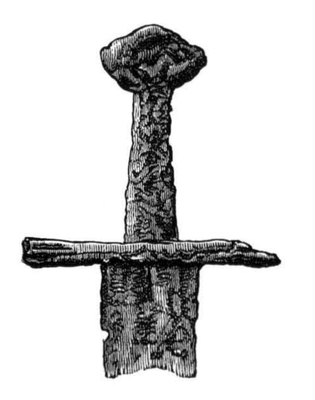
INKERILÄISIÄ MUINAISKALUJA.

Supplément.

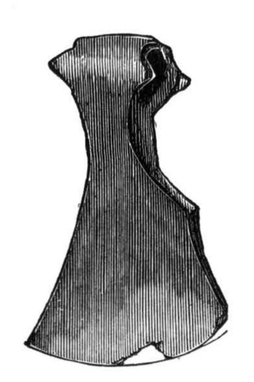
Antiquités de l'Ingrie.

Rauta-aika. — L'âge du fer.

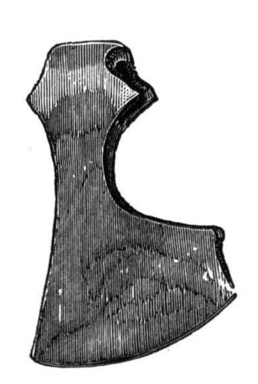
Inkeriläisiä muinaiskaluja. — Antiquités de l'Ingrie.

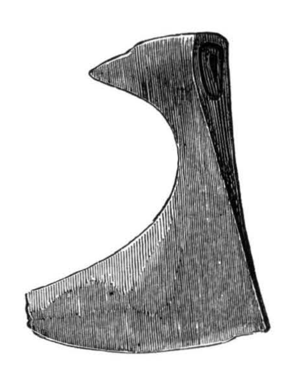
1131. Gatschina. Iv. P. 1/4. *F.*

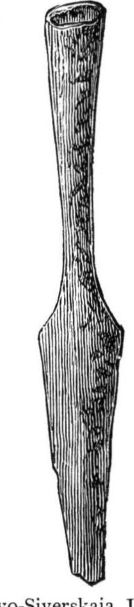
1132. Gatschina, Novo-Siverskaja II. Iv. P. 1/4. *F.*

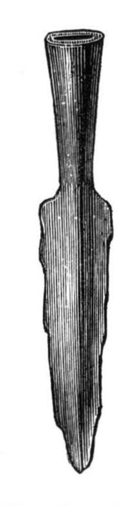
1133. Novo-Siverskaja II. Iv. P. 1/4. *F.*

1134. Novo-Siverskaja II. Iv. P. 1/4. *F.*

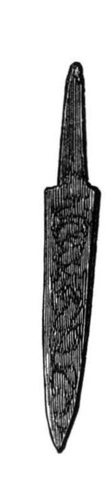
1135. Novo-Siverskaja II. Iv. P. 1/4. *F.*

1136. Gatschina, Staro-Siverskaja I: 4. Iv. P. 1/4. *F.*

1139. Gatschina. Iv. P. 1/4. *T.*

1137. Gatschina. Iv. P. 1/3. *F.*

1138. Novo-Siverskaja II: 241. Iv. P. 1/3. *F.*

1140. Novo-Siverskaja II: 87. Iv. P. 1/3. *E.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Inkeriläisiä muinaiskaluja. — Antiquités de l'Ingrie.

1141. 2/3.

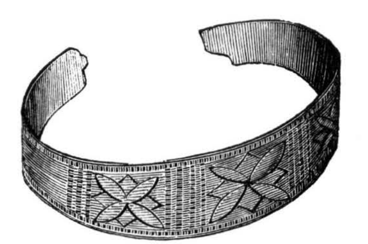

1142. 1/1.

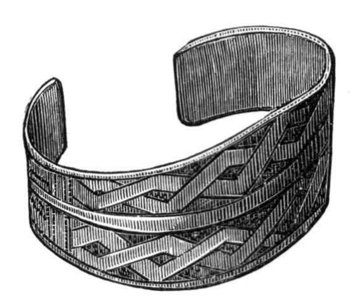

1143. 2/3.

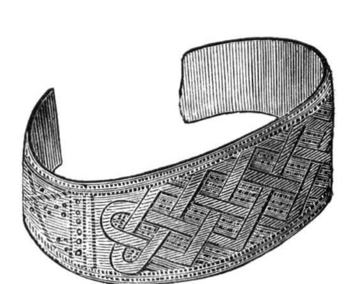
1140—1143. Gatschina, Novo-Siverskaja II: 87. Iv. P. *B.*

1144. Novo-Siverskaja II: 289. Iv. P. 2/3. *B.*

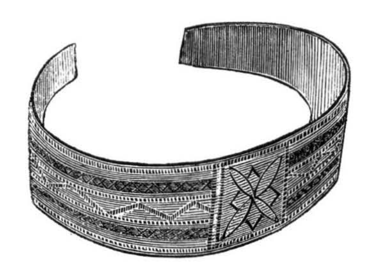

1145.

1146.

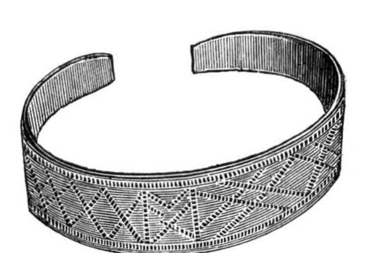
1145, 1146. Novo-Siverskaja II: 208. Iv. P. 2/3. *B.*

1147. 2/3.

1149. 2/3.

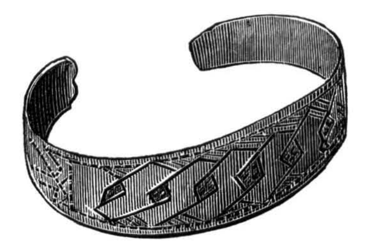
1150. 2/3.

1149—1151. Novo-Siverskaja II: 118. Iv. P. *B.*

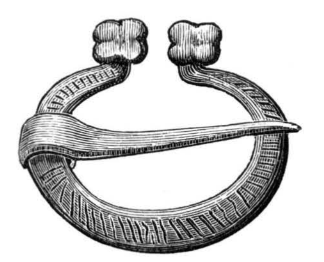

1148. 1/1.

1147, 1148. Novo-Siverskaja II: 250. Iv. P. *B.*

1153. 2/3.

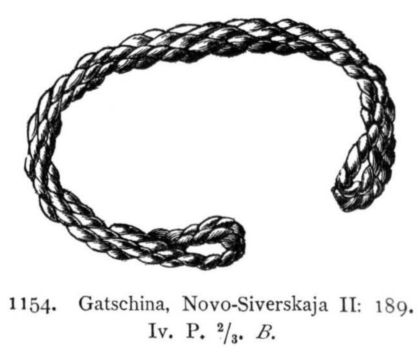
1151. 1/1.

1152. 1/1.

1152, 1153. Novo-Siverskaja. Iv. P. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Inkeriläisiä muinaiskaluja. — Antiquités de l'Ingrie.

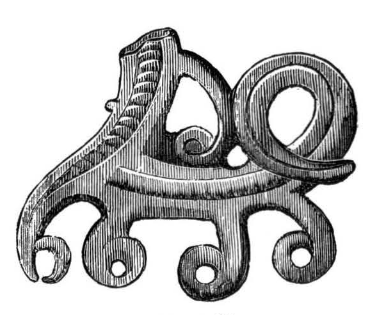
1154. Gatschina, Novo-Siverskaja II: 189. Iv. P. 2/3. *B.*

1155. 1/1.

1156. 2/3.

1157. 1/1.

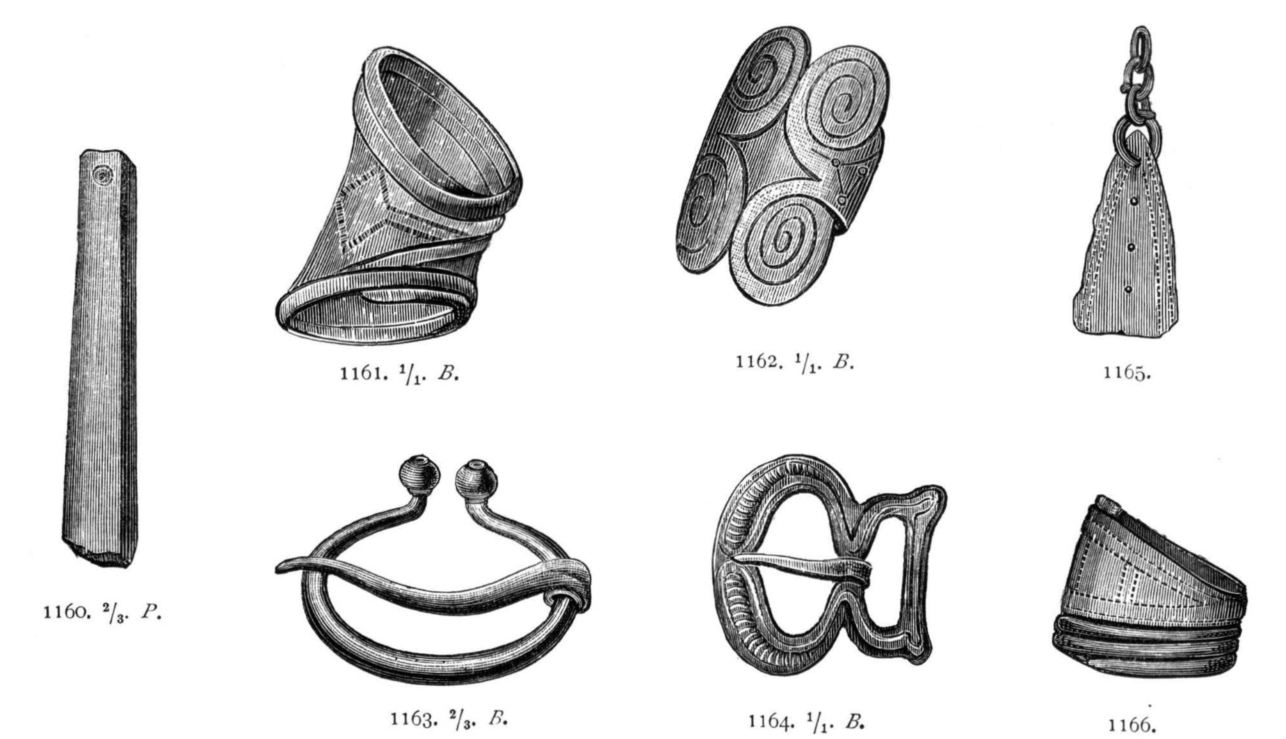
1155—1157. Novo-Siverskaja II: 231. Iv. P. *B.*

1158. Novo-Siverskaja II: 263. Iv. P. 1/1. *B.*

1159. Novo- Siverskaja II: 183. Iv. P. 1/1. *B.*

1160. 2/3. *P.*

1161. 1/1. *B.*

1162. 1/1. *B.*

1165.

1163. 2/3. *B.*

1164. 1/1. *B.*

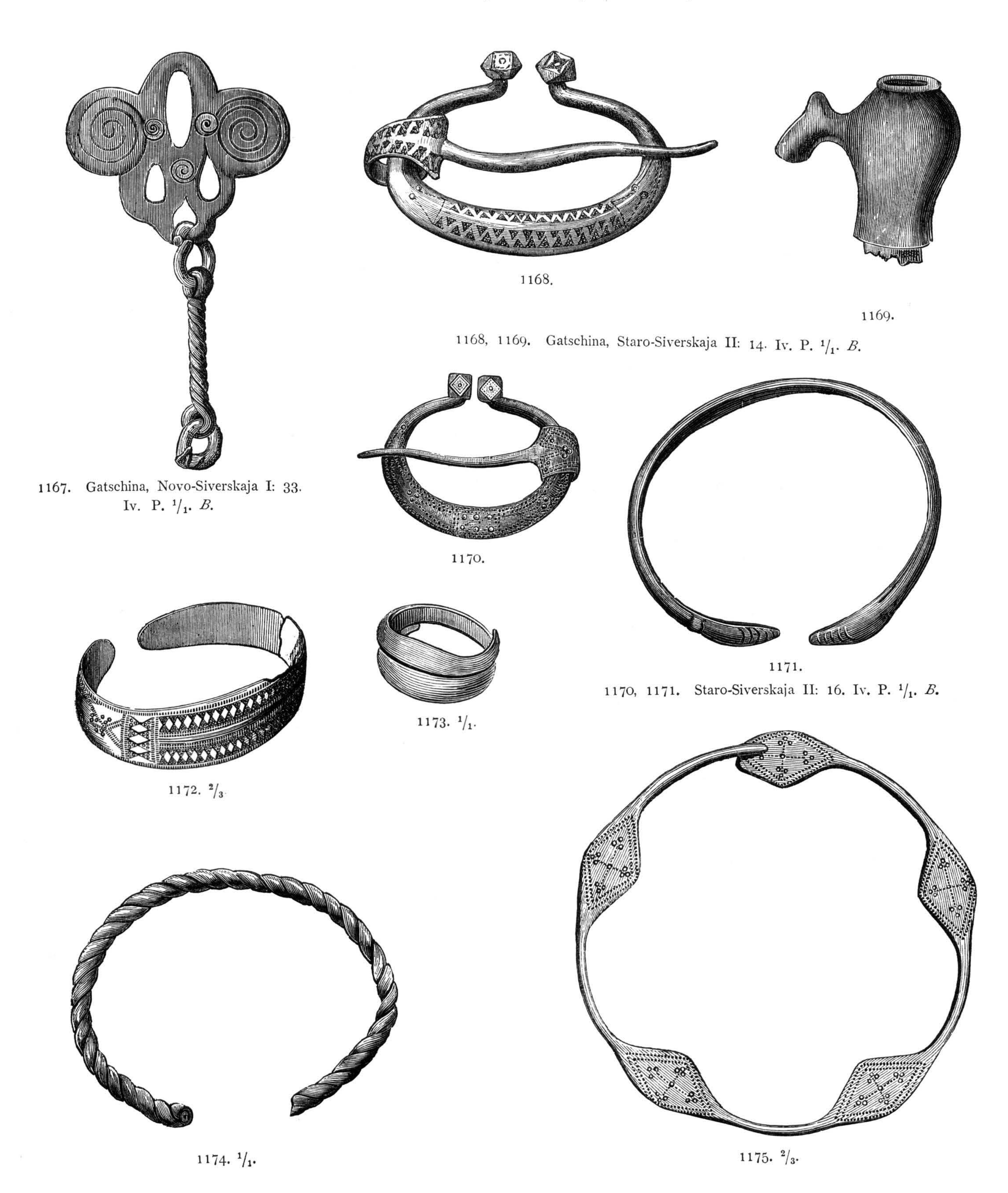
1166.

1160—1164. Gatschina, Novo-Siverskaja I: 4: a.

1165, 1166. Novo-Siverskaja I: 4: b. Iv. P. 1/1. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer

Inkeriläisiä muinaiskaluja. — Antiquités de l'Ingrie.

1168.

1169.

1168, 1169. Gatschina, Staro-Siverskaja II: 14. Iv. P. 1/1. *B.*

1167. Gatschina, Novo-Siverskaja I: 33. Iv. P. 1/1. *B.*

1170.

1171.

1170, 1171. Staro-Siverskaja II: 16. Iv. P. 1/1. *B.*

1173. 1/1.

1172. 2/3.

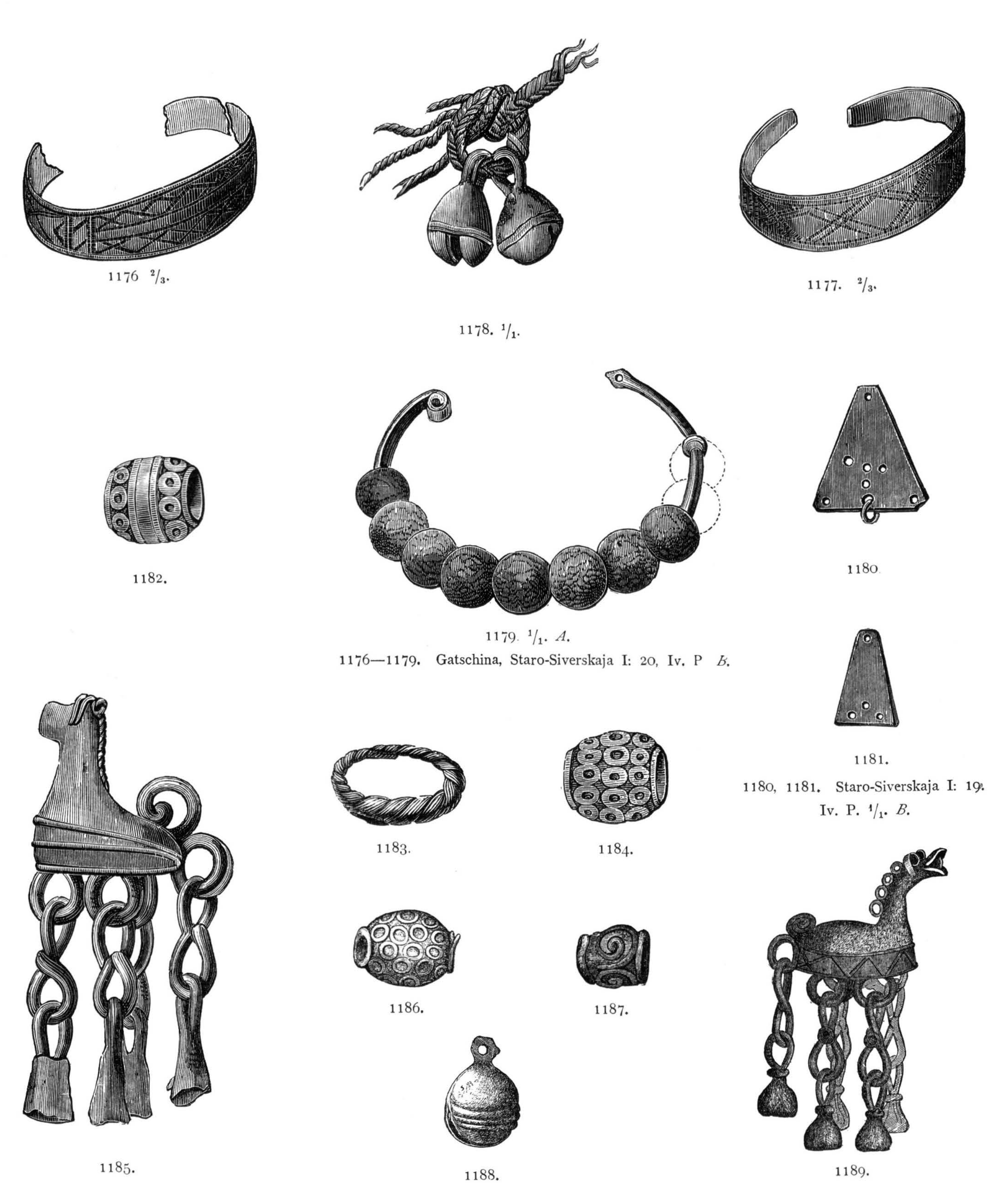
1174. 1/1.

1175. 2/3.

1172—1175. Gatschina, Staro-Siverskaja II: 3. Iv. P. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Inkeriläisiä muinaiskaluja. — Antiquités de l'Ingrie.

1176 2/3. 1177. 2/3. 1178. 1/1.

1182. 1179. 1/1. *A.* 1180

1176—1179. Gatschina, Staro-Siverskaja I: 20, Iv. P *B.*

1181.

1180, 1181. Staro-Siverskaja I: 19. Iv. P. 1/1. *B.*

1183. 1184.

1186. 1187.

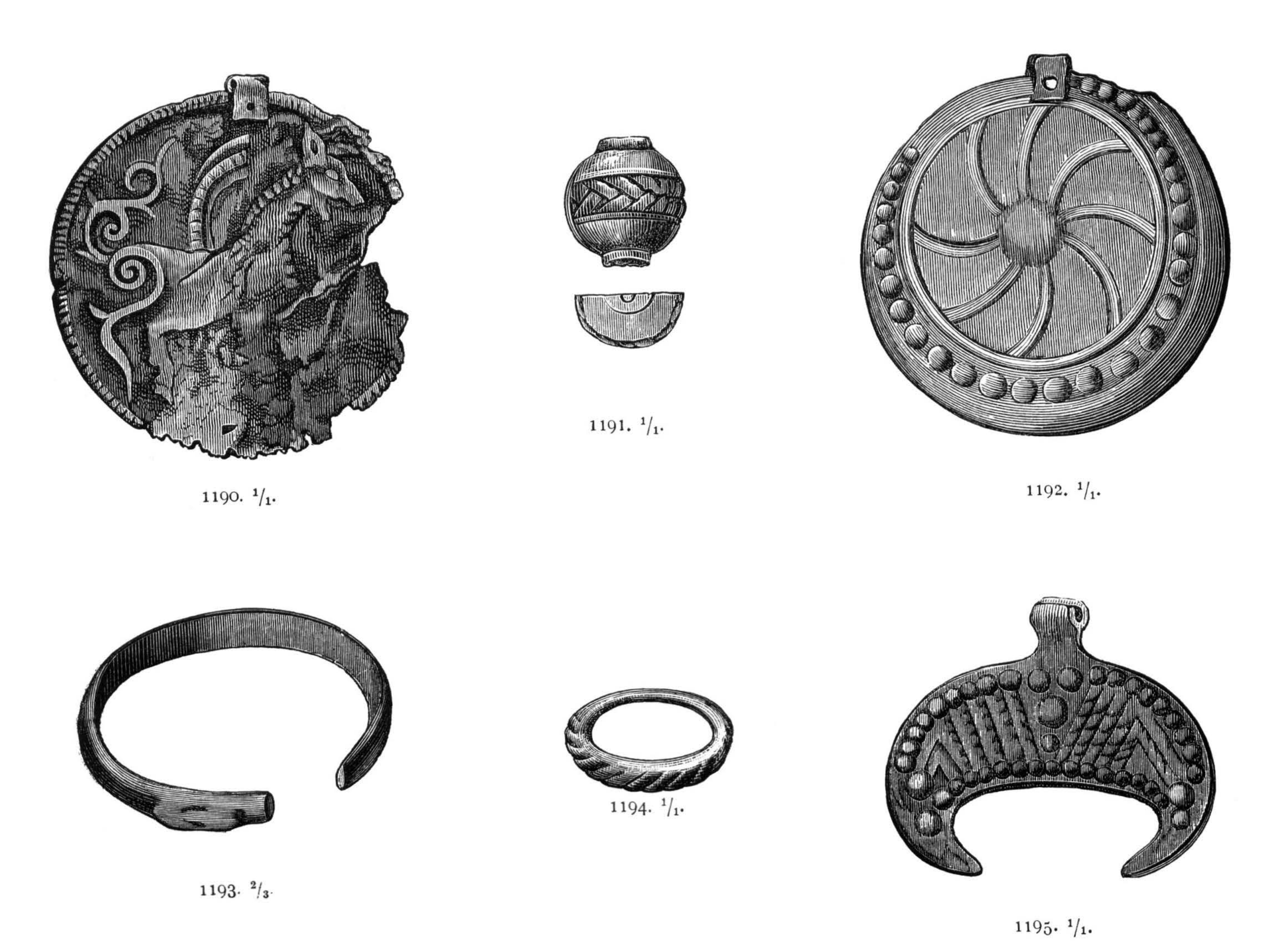
1185. 1188. 1189.

1182—1185. Gatschina, Staro-Siverskaja I: 11. Iv. P. 1/1. *B.*

1186—1189. Jamburg, Bogunitsi. U. H. 1/1. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Inkeriläisiä muinaiskaluja. — Antiquités de l'Ingrie.

1190. 1/1.

1191. 1/1.

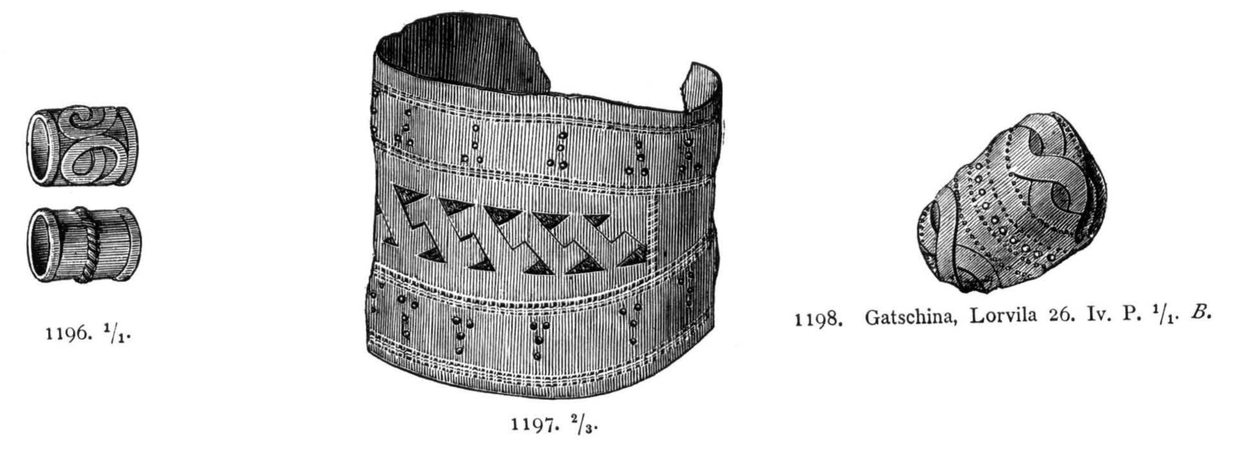
1192. 1/1.

1193. 2/3.

1194. 1/1.

1195. 1/1.

1190—1195. Gatschina, Staro-Siverskaja II: 17. Iv. P. *B.*

1196. 1/1.

1197. 2/3.

1198. Gatschina, Lorvila 26. Iv. P. 1/1. *B.*

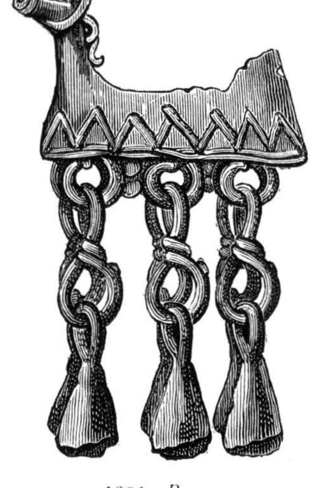
1196, 1197. Gatschina, Lorvila 40. Iv. P. *B.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

Inkeriläisiä muinaiskaluja. — Antiquités de l'Ingrie.

1199. *B.*

1201. *B.*

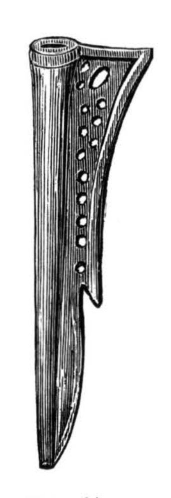

1200. *A.*

1202. *B.*

1199—1202. Gatschina, Vopscha I: 45. Iv. P. 1/1. *B.*

1204. 2/3.

1203. Gatschina, Vopscha I: 21. Iv. P. 1/1. *B.*

1205. 1/1.

1204, 1205. Vopscha I: 46. Iv. P. *B.*

1206. Vopscha I: 29. Iv. P. 1/1. *F.*

1207. Vopscha II: 25:a. Iv. P. 1/1. *F.*

1208. Vopscha I: 32. Iv. P. 1/4. *F.*

Rauta-aika. — L'âge du fer.

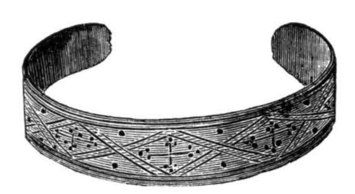
Inkeriläisiä muinaiskaluja. — Antiquités de l'Ingrie.

1209. Vopscha II: 15. Iv. P. 2/3. *B.*

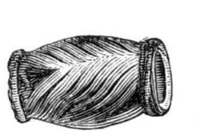
1210. Gatschina, Vopscha II: 25:b. Iv. P. 1/1. *B.*

1211. Vopscha III: 11. Iv. P. 2/3. *B.*

1212. *B.*

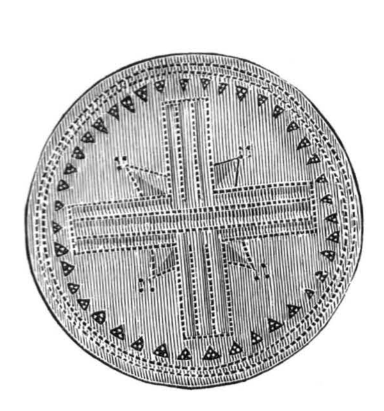

1213. *T.*

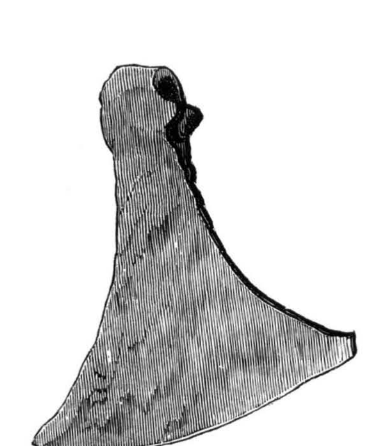
1212, 1213. Vopscha II: 10. Iv. P. 1/1.

1214. Vopscha II: 31. Iv. P. 1/1. *B.*

1215. Vopscha III: 5. Iv. P. 1/1. *A*

1216. Vopscha II: Iv. P. 1/4. *F.*

1217. 1/1. *A.*

1218. 2/3. *F.*

1217, 1218. Gatschina, Kobrino I: 3. Iv. P.

Stephani, L. Die Schlangen-Fütterung der Orphischen Mysterien. Silberschale in Besitz Seiner Erlaucht des Grafen Grigori Stroganow. St. Petersburg 1873.
Thomas, Edw. Esq. Indo-Parthian Coins. London 1874.
Aspelin, J. R. De la civilisation préhistorique des peuples permiens et de leur commerce avec l'Orient. Compte-rendu du Congrès des Orientalistes à St. Pétersbourg 1876.

Fraehn, C. M. v. Bericht über einen im Jahre 1836 im Rostovschen Kreise gemachten Silberfund. Dorn, Asiat. Museum, S. 500—508.
Fraehn, C. M. v. Topographische Uebersicht der Ausgrabungen von altem arabischen Gelde in Russland, nebst chronologischer und geographischer Bestimmung des Inhalts der verschiedenen Funde. Bull. scient. de l'Acad. de St. Pétersbourg, T. IX, p. 301—332.
Köhne, B. von. Ueber die im Russischen Reiche gefundenen abendländischen Münzen des X., XI. und XII. Jahrhunderts. St. Petersbourg 1850.
Köppen, P. v. Ueber Tumuli in Russland. Bull. Scient. publié par l'Acad. imp. de sc. de St. Pétersbourg 1846. T. I, p. 137—141.
Alterthümer aus der Gegend von Murom. Ermans Archiv für wissenschaftl. Kunde von Russland (1849). Band VII, S. 1, 2.
Rosnitzki, M. Ueber die Kurgane am Flusse Choper. Ermans Archiv für wiss. Kunde von Russland XXXIII, S. 405—408.
Aspelin, J. R. Sur les formes qui caractérisent le groupe finno-ougrien pendant l'âge du fer. Compte-rendu du Congrès d'archéologie préhist. à Stockholm 1874. T. II, p. 659—683. 49 figures.
Ouvarow, le comte A. S. Etudes sur les peuples primitifs de la Russie. Les Mériens. Traduit du russe par F. Malaqué. St. Pétersbourg 1875. 11 planches, 1 carte.
Europæus, D. E. D. Altfinnische (ugrische) Verhältnisse und altfinnische Kurganen-Funde. Verhandl. der Berliner Ges. für Anthropologie, 20. Nov. 1875, S. 8—11.
Europæus, D. E. D. Kurganforschungen an der Südgrenze des Olonetzschen Gouvernements. St. Petersburger Herold 1877, n. 213.

Mainow, Vl. de. Ueber die Ausgrabungen in den Kurganen des alten Wot'schen Gebietes. Röttger, Russische Revue. Band XI, S. 261—268.

Baer, K. E. v. Vorschlag zur Ausrüstung von archäologisch-ethnographischen Expeditionen innerhalb des russischen Reichs. Bull. de l'Acad. de St. Pétersbourg, T. VII, p. 288—295.
Baer, K. E. v. und **Schiefner, A.** Ankündigung einer Ausgabe des Werkes von Prof. Worsaae: Nordiske Oldsager mit russischem Text. St. Petersburg 1861.
Worsaae, J. J. A. La colonisation de la Russie et du Nord Scandinave. Traduit par Beauvois. Copenhague 1875.
Mestorf, J. Culturverhältnisse Russlands und des scandinavischen Nordens in vorhistorischer Zeit. Globus, Band XXV, No. 2—5.

Fiorillo, M. Réflexions sur quelques antiquités de la Russie méridionale. Goettingen 1821.
Köppen, P. von. Ueber einen Gräberfund im Moskauschen Gouvernement. Bull. scient. de l'Académie de St. Pétersbourg. T. V, 1839, p. 313—314.
Antiquités publiées par la Commission archéologique provisoire de Kiev. Kiev 1846.
Tschertkow, A. Descriptions de quelques objets antiques trouvés dans le district Zwenigorod. Moscou 1848.
Ruprecht, F. J. Beschaffenheit der Humusschicht auf alten Gräbern. Bull. de l'Acad. Imp. des Sc. de St. Pétersbourg (1866). T. IX, p. 539—556.
Kotljärewski, A. Archäologische Späne. Dorpat 1871.
Wolkenstein, A. Recherches anthropologiques sur d'anciens cimetières du Waldai, nommés „Jalnikis“. Bulletins de la Société impériale des natural. de Moscou 1873, No. 1.
Hesse, J. Die Gruppirung der Völker und deren wahrscheinliche Ursachen, mit besonderer Berücksichtigung der Bewohner des europäischen Russland. Verhandl. der Berliner Gesellsch. für Anthropol., 17. April 1875, S. 20—29.
Mainow, Vl. de. Les kourganes de la Petite Russie. Matériaux pour l'histoire primitive et naturelle de l'homme 1876. T. VII, p. 241—253.

Selitys III:ssa vihossa lisättyihin lyhennyksiin.

E. H. Herra D. E. D. Europæus'en muinaiskaluja Helsingissä.
H. M. Moskovan histor. ja muinaistieteell. seuran muinaiskalusto.
Iv. P. Herra professori L. K. Ivanovskin muinaiskalusto Pietarissa. Erinäiset haudat ovat tässä samoin numeroitut, kun tuossa muinaiskalustossa.
T. M. Taideteollisuuden-museo Stroganovin piirustuskoulussa teollisuuden tarpeita varten Moskovassa.

Lisäyksiä I:een ja II:een vihkoon.

Myöhemmin saatujen tietojen mukaan ovat seuraavien kuvien originalit löytö-paikkojensa puolesta merkittävät: kuv. s. V: Smeinogorsk; kuv. 154, 178 ja 253: Santasch ja Dschenaul joet Kirgisien aroilla; kuv. 147 ja 226: Abakan; kuv. 168 ja 171: luultavasti Jenissei; kuv. 173, 198, 199, 205, 208, 209, 214 ja 217: pellot Jenissein varrella Minussinskin pohjoispuolella; kuv. 201—203: hautakummut Abakanin ja Jenissein varsilla Minussinskin seuduilla; *kuv. 213 ja 529:* Tschingirsk Kirgisien aroilla; kuv. 319—321: hautakummusta Kirgisien aroilla; kuv. 323: Buchtarminsk; kuv. 325: Jenissei; kuv. 582: Lomovatovka, Sobatschevo; kuv. 583—603 kuvaavat kaikki muinaiskaluja satunnaisesta löydöstä Issetjoella Uralin itävierteellä, 10 virstaa *lännempänä* Jekaterinenburgia.

Explication des abréviations ajoutées à la IIIe livraison.

Collection de M. D. E. D. Europæus, à Helsingfors.
Collection de la Société d'histoire et d'archéologie de Moscou.
Collection de M. le professeur L. K. Ivanovski, à St. Pétersbourg. La numération des sépultures correspond à celle des antiquités dans la collection.
Musée des arts industriels dans l'Ecole Stroganow de dessin industriel, à Moscou.

Additions aux I:ère et II:e livraisons.

Voici, d'après des renseignements récents, les lieux où ont été trouvés les objets représentés aux figures suivantes: fig. p. V: Smeinogorsk; figg. 153, 178 et 253: les rivières de Santasch et de Dschenaul, dans les steppes kirghizes; figg. 147 et 226: Abakan; 168 et 171, probablement le Jénisséi; 173, 198, 199, 205, 208, 209, 214 et 217, des champs sur les bords du Jénisséi, au nord de Minussinsk; 201—203: des tumulus près d'Abakan et du Jénisséi, dans les environs de Minussinsk; 213 et 529: Tschingirsk, *dans les steppes* kirghizes; 319—321: d'un tumulus dans les steppes kirghizes; 323: Buchtarminsk; 325: *le Jénisséi; 582: Lo*movatovka, Sobatschevo; les figures 583—603 proviennent toutes d'une trouvaille fortuite faite près du fleuve d'Isset, à 10 verstes à l'ouest de Ekathérinenbourg.